

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ

KOMİSYONU

TUTANAK DERGİSİ

5'inci Toplantı
15 Mayıs 2019 Çarşamba

(TBMM Tutanak Hizmetleri Başkanlığı tarafından hazırlanan bu Tutanak Dergisi'nde okunmuş bulunan her tür belge ile konuşmacılar tarafından ifade edilmiş ve tırnak içinde belirtilmiş alıntı sözler aslına uygun olarak yazılmıştır.)

İ Ç İ N D E K İ L E R

Sayfa

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Canan Kalsın'ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

2.- Komisyon Başkanı Canan Kalsın'ın, Komisyonun 11-14 Mart 2019 tarihlerinde Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı çalışma ziyaretine ilişkin açıklaması

III. – KONU

A)GÖRÜŞMELER

1.- 1-2 Aralık 2018 tarihlerinde Mardin'de gerçekleştirilen çalıştay sonucunda BM Kadın Birimi ve IPU'yla yapılması kararlaştırılan etkinliklere ilişkin görüşmeler

2.- Başta kadınlar olmak üzere üretime katılımı arturmaya yönelik kanun teklifi taslağına ilişkin görüşmeler

B)DİĞER KONULAR

1.- İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in alt komisyon çalışmalarına ilişkin bilgi vermesi

2.- *Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın alt komisyon çalışmalarına ilişkin bilgi vermesi*

KADIN ERKEK FIRSAT EŞİTLİĞİ KOMİSYONU

5'inci Toplantı

15 Mayıs 2019 arŐamba

I.- GÖRÜŞÜLEN KONULAR

TBMM Kadın Erkek Fırsat EŞitliği Komisyonu 11.04'te açıldı.

Komisyon Başkanı Canan Kalsın,

Komisyonun bugünkü gündemine;

Komisyonun 11-14 Mart 2019 tarihlerinde Amerika Birleşik Devletleri'ne yaptığı çalışma ziyaretine,

İlişkin birer açıklama yaptı.

Komisyonun 1-2 Aralık 2018 tarihlerinde Mardin'de gerçekleştirilen alıŐtay sonucunda BM Kadın Birimi ve IPU'yla yapılması kararlaştırılan etkinliklere,

Başta kadınlar olmak üzere üretime katılımı artırmaya yönelik kanun teklifi taslağına,

İlişkin birer görüŐme yapıldı.

İstanbul SözlüŐmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Kayseri Milletvekili Hülya Nergis,

Başta Kız ocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Gaziantep Milletvekili Derya Bakbak,

Alt komisyonların çalışmalarına ilişkin bilgi verdiler.

Komisyon gündeminde görüŐülecek başka konu bulunmadığından 12.51'de toplantıya son verildi.

15 Mayıs 2019 Çarşamba

BİRİNCİ OTURUM

Açılma Saati: 11.04

BAŞKAN: Canan KALSIN (İstanbul)

BAŞKAN VEKİLİ: Hülya Nergis (Kayseri)

BAŞKAN VEKİLİ: Candan YÜCEER (Tekirdağ)

SÖZCÜ: Zemzem Güleender AÇANAL (Şanlıurfa)

KÂTİP: Filiz KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara)

BAŞKAN – Komisyonumuzun değerli üyeleri ve basın mensupları, hepiniz hoş geldiniz.

Toplantı yeter sayımız var.

Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 27’nci Dönem 7’nci toplantısını açıyorum.

II.- OTURUM BAŞKANLARININ KONUŞMALARI

1.-Komisyon Başkanı Canan Kalsın’ın, Komisyonun bugünkü gündemine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Bugün saat 14.30’da STEM Alt Komisyonumuzun da toplantısı olduğundan toplantıyı saat 13.00 gibi bitirmeyi planlıyoruz.

Değerli üyelerimiz, Komisyonumuzun bugünkü gündeminde 1-2 Aralık 2018 tarihinde Mardin’de gerçekleştirilen çalıştayla alakalı bir yol haritası belirledik, onun üzerinde konuşacağız. Birleşmiş Milletler ve IPU, onunla birlikte bir çalışma tablosu oluşturduk. Onları da size oradaki konuşmalarla birlikte bir el gündemi şeklinde dağıttılar diye biliyorum. Alt komisyon çalışmalarına dair bilgilendirme yapılacak, alt komisyonlarımız çalışıyor çünkü. Zannediyorum 5 veya 6 toplantı yaptılar alt komisyonlarımız, onunla da alakalı bize bir bilgilendirme yaparlarsa... Güzel bir çalışma oluşturdular, şimdiden emeklerine teşekkür ediyorum, onlar da söz alacaklar.

Başta kadınlar olmak üzere üretime katılımı artırmaya yönelik kanun teklifi taslağı ve öneriler yer almaktadır. Bununla alakalı dokümanlar yine önünüzde var, dağıtıldı, odalarınıza gönderildi, ayrıca çıktı olarak önünüzde var.

Değerli üyeler, hepinizin bildiği üzere, yerel seçimler nedeniyle ve alt komisyonları oluşturduğumuzdan onların da çalışmalarını yaptıklarından dolayı bir süredir toplanamadık. Bu bir genel değerlendirme toplantısı gibi de olacak. Başkanlık olarak klasik faaliyetlerimiz dışında neler yapabileceğimiz üzerine paydaşlarla istişarelerde bulunuyoruz. Zaten gündemimizin bir konusunu da bu istişareler sonucunda ortaya koyduğumuz planlamalar oluşturmaktadır.

2.- Komisyon Başkanı Canan Kalsın’ın, Komisyonun 11-14 Mart 2019 tarihlerinde Amerika Birleşik Devletleri’ne yaptığı çalışma ziyaretine ilişkin açıklaması

BAŞKAN - Değerli üyelerimiz, gündemimize geçmeden önce mart ayında Amerika Birleşik Devletleri’nde yaptığımız çalışma ziyareti hakkında size kısa bir bilgi vermek istiyorum.

Bilindiği üzere, Birleşmiş Milletler Kadınının Statüsü Komisyonu her yıl mart ayında on günlük bir süre için kadın hakları ve sorunlarını tartışmak üzere New York’ta bütün ülkelerin katılımıyla çeşitli yan etkinlik ve toplantıları kapsayan bir oturum düzenlemektedir. Türkiye adına Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanlığı temsilcilerinin yanı sıra, KEFEK olarak biz de bir heyetle bu toplantılara katılım sağlamaktayız.

Bu yılki Birleşmiş Milletler Kadının Statüsü Komisyonu oturumu, toplumsal koruma sistemleri, kamu hizmetlerine erişim ve cinsiyet eşitliği ile kadın ve kız çocuklarının güçlendirilmesine yönelik sürdürülebilir altyapı temasıyla 11-22 Mart 2019 tarihleri arasında gerçekleştirilmiştir. Söz konusu oturum kapsamında gerçekleştirilen programın 11-14 Mart tarihleri arasındaki toplantı ve yan etkinliklerine KEFEK adına bir heyet olarak katıldık.

Heyetimizde benimle birlikte Komisyon üyelerimizden Gaziantep Milletvekilimiz Derya Bakbak ve İstanbul Milletvekili Saliha Sera Kadıgil Sütü ile Komisyon uzmanlarımız bulunmuştur.

Çalışma ziyareti kapsamında KEFEK heyeti olarak, New York'a 10 Mart 2019 günü vardık ve aynı tarihte Birleşmiş Milletler Daimi Temsilcilüğümüzde gerçekleştirilen bir bilgilendirme toplantısından sonra da çalışmalarımıza hız verdik.

Oturum kapsamında Aile, Çalışma ve Sosyal Hizmetler Bakanımız tarafından düzenlenen yan etkinliklere hem katıldık hem de konuşmacı olarak katkıda bulunduk. Bu çerçevede "sürdürülebilir sosyal koruma için aile kurumunun rolü" konulu yan etkinlikte biz konuştuk. "Yeni neslin güçlendirilmesinde kadın dostluk politikalarının rolü" konusu yan etkinliklerinde de STEM Alt Komisyon Başkanımız Derya Bakbak bir konuşma yaptı.

Evlere ziyarete ilişkin hazırlanan bilgi notu ve özeti sizlere mail yoluyla gönderildi ve özet de ayrıca şu anda basılı olarak önünüzde bulunmaktadır.

Birleşmiş Milletler Kadın Birimiyle birlikte yapılması kararlaştırılan etkinlikler. Yalnız burada bir düzeltme yapmak istiyorum, 2 tane etkinlik Birleşmiş Milletler UN Women'ın, 2 tane de IPU'nun etkinliği şeklinde. Bu dönemde IPU'yla birlikte çalışmalar yapacağız.

III. – KONU

A) GÖRÜŞMELER

1.- 1-2 Aralık 2018 tarihlerinde Mardin'de gerçekleştirilen çalıştay sonucunda BM Kadın Birimi ve IPU'yla yapılması kararlaştırılan etkinliklere ilişkin görüşmeler

BAŞKAN - Değerli üyelerimiz, şimdi Komisyonumuzun gündeminde yer alan Mardin'de gerçekleştirdiğimiz çalıştay sonucunda Birleşmiş Milletler Kadın Birimi ve diğer IPU'yla birlikte yapılması kararlaştırılan etkinliklere dair fikir alışverişinde bulunmak üzere 1'inci gündem maddemize geçiyoruz.

Mardin çalıştayını gerek Komisyon üyelerimizce gerekse de diğer katılımcı milletvekilleriyle dile getirilen görüşler doğrultusunda Birleşmiş Milletler Kadın Birimi Direktörü ve Parlamentolar Arası Birlik Temsilcisiyle yaptığımız üçlü bir toplantı olmuştu en son gün. Bununla birlikte yapabileceğimiz etkinlikleri konuşmuştuk, toplantıdan çıkan sonuç raporunda da bunları dile getirdiler çünkü. Söz konusunu etkinliklerden bu yıl içerisinde yapabileceğimiz, daha çok yıl sonuna doğru 5 etkinlik ana başlığını yine Aralığa kadar tamamlanmak üzere bir yol haritası çizdik. Bunu sizin istişarelerinize sunacağız.

Değerli üyelerimiz, şimdi sizlere dağıtılmış olan bu etkinliklere dair görüş beyan etmek isteyen milletvekillerimize söz vereceğim, söz isteyenlere sırasıyla söz verelim.

İsterseniz ben bir ön hatırlatma yapayım, bayağı bir zaman geçti çünkü Mardin toplantısından. Toplumsal cinsiyete duyarlı bir bütçeleme çalışmasını geçen dönem yaptılar biliyorsunuz, bizim strateji bölümümüz bu konuda bayağı bir çalışma yaptı, bakanlıklardaki strateji birimleriyle de birlikte bir çalışma yapmıştı ve Mardin çalıştayında da kısa bir sunum oluşturmuşlardı. Bununla alakalı biz bu

çalışmaları devam ettirmek istiyoruz açıkçası ve bu 2020 bütçesinde de Allah kısmet ederse, toplumsal cinsiyete dayalı bütçeyi de eklemek istiyoruz. Bununla ilgili bir çalışma ve biz 2 Ekim gibi bir plan çizdik ama tabii bunlar, üzerinde tartışmaya ve teyide muhtaç tarihler.

Toplumsal cinsiyete duyarlı bütçelemede teknik personel ve milletvekillerine... Uluslararası uygulamada doğru örnekler var, mesela İspanya bu konuda güzel çalışmalar yapmış, mesela yine “Kanada’dan uzmanlar gelerek milletvekillerine ve uzmanlara iki farklı boyutta bir eğitim verecek.” şeklinde konuştuk.

Biz daha önce 2013 yılında KEFEK olarak yasa tasarılarının çalışmalarını yapmıştık, 31 madde temel yasa üzerinde. Onun dışında da yine bakıyoruz, istişare ediyoruz, ilgili birimlerle de konuşuyoruz, ilgili birimlerden de bize gelecek daha önce yapılıp değişmesi gerekenler. Çünkü daha önce bir çalışma yapılmış veya şu anda yapılacak kanun tasarıları içerisinde bizim değiştirilmesini istediğimiz noktaları birlikte belirleyeceğiz. 3-4 temel nokta belirlersek daha fazla, daha hızlı yol alırız diye düşünüyorum çünkü 31 maddeyi taramak uzun bir zaman alacaktır ama sonuç olarak bizim uzmanlarımız bunları tarar, değişmesi gerekenleri değiştiririz, devam etmesi gerekenler konusunda da devam ederiz.

Toplumsal cinsiyete duyarlı öz değerlendirme çalışmayı -ek 2’de bilgisi var- yerel birimlerle de kapasite analizi sonrası eşitlik birimlerle deneyim paylaşım toplantısı. Hatırlarsanız, Mardin’de şunu konuşmuştuk: Eşitlik birimleri mevcut, belediyelerde var. Birkaç güzel örnek var, Mardin’de gayet güzel bir örnek vardı ilk aklıma gelen, Eskişehir’de güzel bir örnek var çalışma noktasında. Eşitlik birimlerinin önce küçük bir analinizi yaparak, neler yapıyorlar, hangi toplantıları yapıyorlar, kimlere ulaşabiliyorlar şeklinde bir çalışma yaparak, daha sonra da eşitlik birimlerinde aday adaylığı noktasında -onu tartışalım- veya aday olduktan sonra veya seçildikten sonra -artık 3 bölümlü- vekillerimize, gerekirse de yerel seçimler öncesi Meclis üyelerimize biz Meclisin nasıl çalıştığını, neler olduğunu... Çünkü kendi aramızda da konuştuğumuzda, milletvekilliği yapılarak öğrenilen bir şey, deneyim paylaşımı, tecrübe paylaşımı güzel bir şey çünkü otuz yıl önce veya işte üç yıl önce, dört yıl önce, beş yıl önce milletvekilliği yapmış bir arkadaşımızın yeni gelen milletvekillerini bilgilendirmesi, kendi tecrübelerini paylaşması da yolu kısaltacaktır diye düşünüyoruz. Bu anlamda bir çalışma yapalım diye konuştuk.

Kadın milletvekilleri liderlik atölyesi, kadın siyaset atölyesi başlığı olarak bunu düşünmüştük yine bu da bu kapsamda ilgili görüş ve önerilerinizi biz bekliyoruz. Mardin çalıştayında konuştuğumuz konulardı bunlar ve daha sonrasını da inşallah daha ileriye taşıyacağız. Amaçlarımızdan birisi de yapabilirsek, daha görüşmeler olmadı, bunlar yine teyide muhtaç konular ama bakanlıklar noktasında da eşitlik birimleri noktasında da çalışma noktasında da bir iş birliğine gidebilirse eşitlik birimlerinin daha aktif çalışmasının önünü açmış olacağız diye düşünüyoruz.

Teşekkür ediyorum.

Konuyla alakalı söz almak isteyen milletvekillerine söz vermek istiyorum.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Teşekkür ederim.

Ben özellikle toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe konusunda zaman zaman Plan Bütçe Komisyonuna katıldım, orası etkin ve istişarenin de iyi yapılabildiği bir komisyon. Fakat her yıl aslında özellikle daha önceki Sayın Maliye Bakanı Naci Bey de hep bu konuda özenli ve aslında iyi bir şey olduğunu, gerçekten bununla ilgili çalışmalar olduğunu söylüyor ama kaç senedir söylenen bir şeyin biz tam olarak bütçelerde karşılığını göremiyoruz. Yani baktığımızda işte Millî Eğitim Bakanlığı bütçesinde gerçekten bu toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme anlamında ya da işte bir başka bütçeye baktığımızda

kadınlarla ilgili ne ayrılmış, mesela Çevre Bakanlığına baktığımızda, Tarım Bakanlığına baktığımızda ne ayrılmış? Yani bütçenin gerçek kalemlerini göremiyoruz. Bunun bir eksiklik olduğunu düşünüyorum. Bu konuda Komisyon olarak biraz uyarıda bulunmamız gerekiyor sanıyorum. Hakikaten bizim bütçe kalemlerini görebilmemiz lazım ki o ne kadar yapılıyor ne kadar yapılamıyor, denetim için de aynı zamanda bunu görebilmemiz lazım. Yoksa çok güzel bir laf olarak ortada dolaşabilir ama hakikaten mesela başka ülkelerde somut olarak ne yapılıyor, bunları inceleme fırsatımız olursa yani onlardan gelip de ayrıca sunum yapanlar da olursa... Ama bire bir çalışarak belki zaman zaman bir bakanlığı özel olarak ele alıp. Mesela Eğitim Bakanlığında aslında toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme ne demek, ne olması gerekir ya da işte Çevre Bakanlığında? İşte aydınlık sokaklar, aydınlık parklar; bunun için de bütçe ayrılması lazım gibi. Ben özellikle bu konuda...

Bir de tabii şuna dikkat çekmek isterim, hakikaten önemli bir konu çünkü maddi şeyler birçok iyi girişimin yolunu açabiliyor, bu önemli; ayrımcılığı önleyebilecek katkılar sunabiliyor. Söylemlerde de bazen birisi çıkıyor diyor ki “Toplumsal cinsiyet ortadan kalkması gereken bir kavram.” Sonra biz kalkıyoruz burada “toplumsal cinsiyet” aslında hayatta çok önemli ve olması gereken bir kavram diye konuşuyoruz. Biraz bu söylemler konusunda da aslında uyarıcı görevler olursa iyi olur diye düşünüyorum.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Toplumsal cinsiyete dayalı bütçeleme, bildiğim kadarıyla ayrı bir bütçe hazırlamak değil, bütçeyi ona göre değerlendirmek ama kalem olarak görme noktasında görüşürüz. Ona belki de ayrı bir kod vermek gerekebilir diye düşünüyorum.

İkincisi: Uzmanlar gelecek, hem yabancı uzmanlar hem bizim buradaki uzmanlar hem de milletvekillerine yönelik milletvekilleri statüsünde gelecekler ekimin başında.

Bir şey daha eklemek istiyorum. Mesela daha önce toplumsal cinsiyete duyarlı bütçe yapılmış, 2018’de bitmiş, biz 2019’da görev değişikliğinden dolayı şimdi 2020’ye hazırlanacağız tekrar.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

Buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) - Sayın Başkanım, değerli milletvekilleri, çok saygıdeğer kıymetli bürokrat kardeşlerim; hepinizi saygıyla selamlıyorum.

Asıl ben kanunla ilgili konuda birkaç kelime söylemek istiyordum fakat kısaca bir uyarıda bulunmak istiyorum, kusura bakmayın. Söz almak ve bazı konularda fikirlerimi bildirmek istedim fakat bugün aldım ben bu notları ve hiç çalışmadan geldik. Bunu bir...

BAŞKAN – Sabah gelmiş notlar galiba, geç gelmiş.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Maalesef.

BAŞKAN – Tabii tabii, sonraki toplantıda tekrar gündeme alalım.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bunu iyi niyetli bir uyarı olarak kabul ederseniz memnun olurum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Doğru söylüyorsunuz Naci Bey, tekrar gündeme alalım, bir dahaki toplantıda eklemek istedikleriniz alalım sizlerden.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben kişisel çabamla dün aldım danışmanımın sayesinde ama...

BAŞKAN – UN Women’den mı aldınız?

Öncesinden bilgilendirme konusunda doğru söylüyorsunuz.

Başka söz almak isteyen arkadaşımız var mı?

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Ben başka bir şeyle ilgili söz istiyorum.

Gündem tabii ki önceden belirleniyor ama gündem önerileri de olabilir, başka şeyler de olabilir, arada hani buna da fırsat tanıyacak şekilde toplantıların zamanını biraz daha önceden bilirsek belki bizim de gündem önerilerimiz olabilir, aynı şekilde bu alt komisyon için de geçerli olan bir şey.

Az önce Şule Çet davasından geldim, bir kadın cinayeti şüphesi olduğu söylenen bir dava ve bütün kadın örgütleri oradaydı dayanışma için. Bu tür şeylerde de aslında özellikle alt komisyonunuzun mesela arada takip etmesi, neler olduğunu görmesi iyi olur diye düşünüyorum.

Bir de çok vahim bir şey daha var kısaca değinmek istediğim: Bir televizyon programında bu Nihat Hatipoğlu’nun bir Ermeni çocuğa kelimeişhadet getirtip “Müslüman yaptık.” diye ortaya çıkması. Şimdi çocuk hakları daimi komisyonu yok, maalesef kurulamadı daha, kurulması için de hep girişimde bulunuyoruz, aslında bütün partilerin isteği var ama bir türlü gündemde ona sıra gelemiyor. Bu, çok vahim bir şey, 13 yaşındaki bir çocuk ve ailesi gerçekten çok üzüntü içerisinde çünkü her kesimden, Ermenistan’dan da acayip baskılar alıyorlarmış. Yani bu ne bir Müslüman çocuğa yapılabilir ne bir Hristiyan çocuğa yapılabilir; 13 yaşındaki bir çocuk kendi iradesine yeterince vâkıf mıdır, vâkıf olsa bile bir televizyon programında ve milletin önünde “Sen şimdi Müslüman oldun, adının da değişmesini ister misin?” deyip o anda çocuğa bir de onu sorup, adını da televizyonda değiştirmek gibi bir gaffet ve dalalet içerisinde bulunmak bir din insanına yakışmaz diye düşünüyorum. Bu konuda buranın da özellikle aileye -çünkü şimdi açıklamalar yapıyor aile ama korkuyor ve çekiniyor da aynı zamanda- en azından bunun doğru bir şey olmadığını söylemesi ve aileye bir baskı gelirse onlara da biraz destek olması gerekir diye düşünüyorum. Onun için burada dile getirmek istedim. Yani çocukların bu şekilde istismar edilmemesi lazım; bu, resmen bir taciz aslında.

BAŞKAN – Tabii ki bizim en büyük hassas noktalarımızdan biri çocuklarımız ve geleceğimiz. Tabii bütün hassasiyetlerin aynı noktada olması lazım. Hatırlarsanız Küçükçekmece’de 5 yaşındaki bir çocukla alakalı kameraların önünde gidip de aileyi, çocuğu tekrar deşifre edecek noktalarda... Ve orada yaşam koçu olan birisinin söyledikleri yenilir yutulur gibi değil. O konuda da tepkilerimizi gösterdik ama sonuçta Aile Bakanlığının burada daimi olarak avukatları var ve bize gelen dilekçeler noktasında biz takipçisi oluyoruz, tıkanan noktalarda veya herhangi bir problemde veya haksızlık duyguları hissedildiğinde yasama sürecine dâhil olmak noktasında değil ama sonuçlar noktasında ve herhangi bir sonuç çıktığı zaman biz de dâhiliz. Birkaç dilekçeyi de bu noktada değerlendirdik, ilgili kişilerle bire bir takipçisiyiz. Antalya’da yaşanan bir olay vardı -siz de katılmış mıydınız bilmiyorum o toplantıya- bire bir avukatından takip edip bire bir onu neticelendirmeye çalışıyoruz çünkü sonuçta, hepimizin, adaletin yerini bulma noktasında, adalet noktasında herkesin hemfikir olduğunu; özellikle çocuklar ve genç kızlar noktasında, bütün insanlık noktasında sadece bizim ülkemizde olan değil dünyanın neresinde olursa olsun onun bire bir takipçisi olduğumuzu bilmenizi istiyoruz açıkçası ama sonuçta bunların muhatabı direkt Aile Bakanlığı. Biz sonuçlar kesinleşmeden herhangi bir problem çıktığında biz de onları takip ediyoruz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, Bakanlığa da iletтік zaten, onlara da söyledik ama sizin de bilginiz dâhilinde olsun herhangi bir durumda.

Teşekkürler.

BAŞKAN – Gündemle ilgili söz almak isteyen yoksa diğer maddelere geçebiliriz.

B)DİĞER KONULAR

1.- İstanbul Sözleşmesi'nin Etkin Uygulanması ve İzlenmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Kayseri Milletvekili Hülya Nergis'in alt komisyon çalışmalarına ilişkin bilgi vermesi

BAŞKAN - Şimdi alt komisyonlarımız uzun bir zamandır çalışıyor, yarın iki alt komisyonumuz 14.30'da, Derya Hanım da bugün 14.30'da çalışmalarına devam ediyor; 6'ncı toplantılarını yapacak her iki arkadaşımız da.

Hülya Nergis Hanım'dan başlayarak söz verelim.

Buyurun.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Değerli Başkanım, Komisyon üyesi değerli vekil arkadaşlarım, uzman arkadaşlarım; hepinizi sevgi ve saygıyla selamlıyorum.

Tabii kadına karşı şiddetin önlenmesi ve ev içi şiddetin önlenmesiyle alakalı bir alt komisyon kurulmuştu biliyorsunuz, bu komisyonun çalışmaları devam etmekte; yarın inşallah 14.30'da da 6'ncı toplantımızı gerçekleştireceğiz. Bilmiyorum uzun mu bir sunum yapmak gerekir yoksa...

BAŞKAN – Rahat olun, sorularla da genişleyebilir o, saat bire kadar vaktimiz var.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Şimdi, biz ilk toplantımızda, biliyorsunuz, aileye karşı şiddetle alakalı İstanbul Sözleşmesi'nin imzalanmasından sonra Türkiye'de bu sözleşmenin takibiyle alakalı yetkili kurum olan Ailenin Statüsü Genel Müdürlüğünden bir uzmanın sunumunu dinledik. Kadına karşı şiddet uygulandıktan sonra şiddete muhatap olan kadının karşılaştığı sıkıntı ve sorunlarını asgariye düşürmek, indirmek ve şiddeti önlemek noktasında yapılan çalışmalarla alakalı bize çok kapsamlı bir sunum gerçekleştirdi yetkilimiz. Malum, biliyorsunuz, Aile Bakanlığı nezdinde kurulmuş olan Kadının Statüsü Genel Müdürlüğünün Türkiye'nin 76 ilinde açmış olduğu ŞÖNİM'ler (şiddet önleme merkezleri) var. Şiddet önleme merkezlerinin Türkiye'nin geneline yaygınlaştırılmasıyla alakalı yani kalan 4 ilimizde de açılmasıyla alakalı çalışmalar var. ŞÖNİM'ler ne yapıyor dersiniz, ŞÖNİM'ler şiddete uğrayan, şiddet mağduru kadınların barınmasından, psikolojik destek sağlanmasından, çocukları varsa çocuklarına kreş hizmeti sunulmasından tutun kendilerine harçlık verilmesine kadar ve iş teminine kadar her türlü çalışmanın içerisinde; çok yönlü bir çalışma var.

Bunun dışında tabii toplumu bilinçlendirme, farkındalık yaratma, şiddetle alakalı kurum personelinin eğitilmesiyle alakalı da bir dizi çalışma içerisinde. Tabii bu çalışmaların yanında aksayan hususların da tespitiyle alakalı mutlaka raporumuzda geçecek hususlar var.

İkinci toplantımızda da GREVIO temsilcisi Feride Acar'ı dinledik. Feride Acar önce İstanbul Sözleşmesi'nin, Avrupa Konseyi nezdinde hazırlanmış olan İstanbul Sözleşmesi'nin ana fikrini bize sundu, neden böyle bir sözleşme hazırlanması gerektiği, sözleşmenin CEDAW tarafından hazırlanmış olan diğer sözleşmeyle arasındaki farkların ne olduğu, toplumsal cinsiyet eşitliği kavramının neyi içerdiğiyse alakalı uzun bir sunum gerçekleştirdi. Ayrıca, Türkiye'de aile içi şiddetin ve şiddeti önlemeyle alakalı yapılan çalışmaların GREVIO tarafından takibi aşamasında aksayan hususlar ve yapılması gereken yenilikler ve çalışmalarla alakalı da bilgiler verdi.

Üçüncü toplantımızda Türkiye Barolar Birliği nezdinde kurulmuş olan TÜBAKKOM temsilcilerini burada ağırladık. Özellikle dönem başkanı olan Trabzon Baro Başkanı bize geniş bir sunum gerçekleştirdi. Nitekim, uygulamada çıkan sorunların tespiti... Biliyorsunuz, biz İstanbul Sözleşmesi'ni imzaladıktan sonra 6284 sayılı Kanun'u çıkardık, aileye karşı uygulanan şiddetin önlenmesiyle

alakalı. Tabii ki bu kanunun uygulanması, yönetmeliğin uygulanması noktasında nerelerde aksamalar var, nerelerde sıkıntılar var, bunların tespiti noktasında uygulamada bizzat görev alan hukukçuların dinlenmesi çok önemliydi. Dolayısıyla, baronun temsilcilerinin bize yapmış olduğu sunum bizi çok bilgilendirdi. Nitekim, kanuni anlamda eksiklik olan noktaların ve yönetmeliklerde çıkan sıkıntıların ve sorunların, yönetmelik noktasında yapılması gereken düzenlemelerin tespiti konusunda baronun bize vermiş olduğu sunum çok aydınlatıcı oldu.

Geçen hafta yaptığımız toplantı da ise biz bizzat yargıda görev alan hâkimlerimizi dinledik, yargı mensuplarından sunum aldık. Savcı bir hanımımız, ayrıca bizzat yargıçlık yapan, ayrıca emekli hâkim olan bir uzmanımız bize sunum gerçekleştirdiler, tetkik hâkimi iki hanım da vardı. Nitekim, onların da ifadeleri çok önemliydi çünkü kanunu bizzat uygulayan, kanundaki boşluklarla bizzat muhatap olan, dolayısıyla bu noktada yapılması gereken düzenlemeleri en iyi bilenler hâkimlerimizdi. Hâkimlerimizin yaptığı tespitler çok önemliydi. Tabii, onlarla alakalı da notlarımız var, onları da ben buradan okumak istiyorum.

Dolayısıyla, yaptığımız toplantılar çok verimli geçti. Yarınki yapacağımız toplantıda da biz üniversitelerden temsilcileri burada ağırlayacağız, özellikle, kadına karşı şiddetle alakalı çalışmalar yapan üniversitelerimizden. YÖK temsilcimiz burada olacak ve bu hususta biz neredeyiz, dünya nerede, hangi adımları atmamız gerekir; bu noktada bizi bilgilendirecekler. Tabii, bundan sonraki aşamada da malum, biliyorsunuz, bu hususta çalışan, kadına karşı şiddetle ve ev içi şiddetle alakalı çalışan sivil toplum kuruluşları var. Sivil toplum kuruluşlarından da biz temsilcileri burada ağırlayacağız, onları da dinleyeceğiz. Daha sonra da tabii ki etraflı bir şekilde, yapmış olduğumuz tespitleri içeren bir rapor hazırlayacağız. Hâliyle, bu raporu tabii ki ilgili kurumlarla paylaşacağız.

Benim tespitim şu: Her ne kadar kadına karşı şiddet denildiği zaman Aile Bakanlığı aklımıza geliyor olsa da aslında şiddet mevzusu tamamen adli bir vaka ve öncesinde Emniyet tabii ki ilk aşamada müdahil oluyor, ondan sonra olay adliyeye intikal ediyor, hâkimler ve savcılarla şiddet mağduru olan ve şiddet uygulayan kişi muhatap oluyor ve kanunun uygulanmasından bizzat yetkili olan kurum Adalet Bakanlığı ve Adalet Bakanlığı yetkilileri, hâkimler ve savcılar. Dolayısıyla, Adalet Bakanlığının bu konuda tabii ki çok ciddi bir çalışma ortaya koyması gerekiyor. Bu noktada Adalet Bakanlığından da yetkilileri dinleyeceğiz. Nitekim, yaptığımız tespitlerle alakalı da kendileriyle mutlaka irtibat hâlinde olacağız. Nerelerde ne şekilde yönetmelik düzenlenmesi gerektiği noktasında, malum, biliyorsunuz, Bakanlığın yetkileri var. Bakanlık yetkililerinin yönetmelik çıkarma konusunda hangi eksikliklerinin olduğuyla alakalı bir paylaşımda bulunacağız. Tabii, bunun öncesinde kanunda da eksiklikler ve aksamalar var, onları da tabii Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altında inşallah biz kendi Komisyonumuzda bir çalışma yaparak önce kanuni düzenleme, sonra da yönetmelikler noktasında bakanlıklarımızın yapması gereken çalışmaları onlarla paylaşacağız.

Kısaca bir giriş yapmak istedim, benim anlatmak istediğim bunlar. Yaptığımız tespitler, eksiklikler var tabii ki, bunları burada paylaşmak gerekir mi, ne kadar zaman alır, onu bilemiyorum. Ama sorular varsa...

BAŞKAN – Bence kısaca birkaç noktaya vurgu yaparsanız...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – “Koruyucu ve önleyici tedbir kararlarının vaka özelinde verilmesi.” Yani özellikle, mahkemeye bir vaka intikal ettiği zaman her vakanın ayrı ayrı ele alınması konusunda baro temsilcilerimiz özellikle vurgu yaptılar. Tabii, hâliyle, mahkemelerin iş yükünün çok olması, bu noktada mahkemelerin yeterli özeni göstermediğiyle alakalı bir uyarısı var baronun.

“Mağdura yönelik önleyici tedbirlerin artırılması yani psikolojik destek ve terapi zorunluluğu gibi.” denilmiş.

“6284 sayılı Kanun kapsamındaki şiddet vakalarının uzlaşma kapsamı dışında tutulması.” Bu hem hâkimler hem de baro temsilcileri tarafından bize iletilen bir husus.

“İstanbul Sözleşmesi’nin 46/B maddesinin Türk Ceza Kanunu’nun ilgili maddesine eklenmesi, suçun çocuğa karşı ve çocuğun gözü önünde işlenmesinin ağırlaştırıcı sebep olarak TCK’ye eklenmesi.” gibi bir tespit var.

“Zorla evliliklerin ve ısrarlı takibin Ceza Kanunu’nda suç olarak düzenlenmesi.”

“Koruma kararlarının şiddet uygulayana tebliğinde yaşanan sorunların giderilmesi.”

“Eğitilmiş personel sayısının artırılması ve eğitimlere devam edilmesi. Hâkim, savcı, avukat ve adliye personelinin bu konuda periyodik ve sürekli eğitim almalarının sağlanması ve konuyla ilgili farkındalıkların artırılması gerekmektedir.” denilmiş.

“Elektronik kelepçe uygulamasının yaygınlaştırılması ve yurt geneline yayılması.”

“KADES uygulamasının yaygınlaştırılması.”

“Baro ve STK’lerin mağdur kadın yanında davaya katılımlarının suçtan zarar görme kavramı dar yorumlanarak reddedilmesi sebebiyle davaya katılım taleplerinin reddedildiğinden bahisle baro ve STK’lerin davaya kabul edilmesinin sağlanması.” Yani bu konuda mahkemelerde yaşanan sıkıntının aşılması için zorunluluk getirilmesi noktasında bir talebi var baronun.

Gizlilik kararları olan olaylarda eczane ve sağlık kurumlarındaki sistemde görülmesi sebebiyle kişinin ifşa olduğu, bu hususta önlem alınması gerektiği ifade edilmiş.

“Toplumdaki genel algının değişmesi için 6284 sayılı Kanun’un uygulamalarının medya aracılığıyla topluma sunulması.” denilmiş.

“Medyanın kadına dair kullandığı dil konusunda farkındalığı artırılmalı, ihlal durumunda cezai müeyyideler artırılmalı.”

ŞÖNİM’ler her ilde yaygınlaştırılmalı ve kapasitelerinin artırılması ve ŞÖNİM bünyesinde de avukat bulundurulması gerektiği... Aslında ŞÖNİM’lerde avukat bulunduruluyor. Yani şöyle: Aile Bakanlığının il müdürlüklerindeki temsilciliklerinde mutlaka avukat ihdas ediliyor, bulunduruluyor ancak ŞÖNİM’lere oradan avukat temin edildiği için belki bir aksama oluyor olabilir. Bu nedenle, bizzat ŞÖNİM’lerde avukat bulundurulması konusunda bir talepleri var.

“Kanun uyarınca belirlenen belediyelerin konukevi açmasının sağlanması.” Türkiye genelinde 130’u geçkin konukevi var, bunların çoğunluğu Aile Bakanlığı tarafından işletiliyor ve açılmış durumda. Bazı belediyelerimiz de konukevi açmışlar. Bir tane de sivil toplum kuruluşunun açtığı bir konukevi var Türkiye’de. Özellikle, Türkiye’de konukevlerinin sayısının artırılması konusunda bir talep var. Nitekim, bu konuda, malum, biliyorsunuz, Belediye Kanunu’nda da büyükşehir belediyelerine bir zorunluluk getirilmişti, bunun işlerlik kazanarak belediyelerimizin konukevi açma zorunluluğunun uygulamaya geçirilmesi konusunda bir talep var. Tabii, konukevlerinin daha işlevsel, daha çok yönlü olması, koşullarının iyileştirilmesiyle alakalı da tespitler ve talepler var.

Sığınmacı ve mülteciler için il göç idarelerince yeterli konukevi açılması talebi var.

Konukevi ve ücretsiz kreş sayısının artırılması talebi var.

Kadına karşı şiddet olaylarında mağdurun ifadesi alınırken avukat çağrılmadığı, şiddet mağduruna avukat bulundurma zorunluluğu getirilmesi gerektiği... Savcılık aşamasında, soruşturma aşamasında şiddet mağdurunun savcılığa geldiği zaman, oradaki ifadesi esnasında özellikle avukat bulundurulması gerektiği konusunda baronun bir tespiti var.

Tabii, ayrıca, toplumun bilinçlendirilmesi ve toplumsal farkındalığın artırılması noktasında bir tespitleri ve talepleri var. Tabii, bu husus açılabilir, genişletilebilir. Biliyorsunuz, zaman zaman basında da şiddeti önlemekle alakalı kısa filmler gösteriliyor, yapılıyor. Aslında bunun yaygınlaştırılması gerektiğini düşünüyorum ben. Nitekim, toplumda sanatçılar gibi topluma mal olmuş insanların şiddeti önlemek noktasında mesajlarını içeren kısa filmlerin toplumun genelinde daha çok artırılması. Nitekim, kısa dönem askerlik yapanlarla alakalı, orada şiddeti önlemek noktasında bilinçlendirmekle alakalı bir çalışma da ayrıca mevcut, Milli Savunma Bakanlığımız tarafından yapılan böyle bir çalışma var.

“Öğrencilerin yaş ve kapasitelerine uygun olarak kadına yönelik şiddetin önlenmesi, toplumsal cinsiyet eşitsizliğinin ve her türlü ayrımcılığın önlenmesine yönelik uygun müfredat hazırlanması, cinsiyetçi ve ayrımcı öğelerin eğitim sisteminden çıkarılması ve şiddetsiz iletişim ve sorun çözme yöntemlerinin eğitimde esas alınması gerekmektedir.” denilmiş.

“Şiddet olaylarına ilişkin doğru ve tarafsız arşiv oluşturulmalı.”

“Okul yöneticisi, öğretmen, sağlık personeli gibi kamu personelinin suçu ihbar etmemesi durumunda yaptırım uygulanmasının sağlanması.” denilmiş.

“Kadın karşı şiddet davalarında baroların ve STK’lerin davaya katılımlarının sağlanması, kadına karşı şiddet, cinsel taciz ve tecavüz davalarında isteğine bakılmaksızın resen CMK sisteminden vekil tayinin sağlanması.”

“Şiddet mağdurunun yaşadığı ekonomik sıkıntılarının çözümü için ihtiyaç durumuna göre istihdamına destek verilmesi. Mağdur kadınların ekonomik olarak desteklenmesi ve konut imkânı sağlanması. Mağdurların tazminata erişim yollarının kolaylaştırılması.”

“6284 sayılı Kanun kapsamındaki adli kollukta ayrı bir birim oluşturularak eğitilmiş personelle kolay ulaşılabilir, etkin ve hızlı olarak mağdura yardım sağlanması.”

Şiddetle mücadele sadece hukuki bir sorun değil, aynı zamanda, psikolojik, sosyolojik, ekonomik, ahlaki ve kültürel boyutları olan bir konu, ilgili tüm kurum ve kuruluşların iş birliğinin önemli olduğu ifade edilmiş.

“Şiddet olaylarında ilk erişim yeri olan kolluk kuvvetlerine gerekli eğitimlerin verilmesi, beraberinde, bu olaylarla ilgilenmek üzere merkezlerin ya da şubelerin faaliyeti ve uzman kişilerin de bu merkezlerde ya da şubelerde bulunmasının sağlanması.”

“Konunun hassasiyeti ve insanın hayatının söz konusu olması sebebiyle Türkiye genelindeki tüm baroların adli yardım merkezlerine, avukatlara 6284 sayılı Yasa ve İstanbul Sözleşmesi hakkında eğitim verilmesinin sağlanması.” denilmiş.

Başka tespitler de var ama bunlar biraz daha somut, diğerleri kanuni düzenlemelerle alakalı, konu biraz daha soyut ve daha uzun sürebilir. Tabii, henüz bizim çalışmamız bitmiş değil, daha devam ediyor. Özellikle, üniversitelerden yarın gelecek olan temsilcilerin ifadeleri çok önemli olacak. Nitekim, sivil toplum kuruluşlarını da bir sonraki aşamada dinleyeceğiz. Daha sonra da Adalet Bakanlığından yetkililerle... Bizzat onların da ifadelerini almak gerekiyor.

Tabii, şiddeti önlemek mevzuu kolay değil, dünyanın her yerinde var olan ve devam eden bir konu. Biz tabii ki İstanbul Sözleşmesi’ni ilk imzalayan ülkeyiz, ondan sonra kanuni düzenlemeyi hızla yapmışız, dünyada en iyi standartlardaki kanuni düzenlemelerden bir tanesi, şiddetin her türünü önlemek noktasında kararlı bir irade ortaya koymuşuz. Tabii bu süreç isteyen bir konu. Şiddet mağduru olan kadınlarla muhatap olan Emniyetinden, Aile Bakanlığının ilgili yetkililerinden, Adalet Bakanlığı yetkililerinden tutun şiddet mağduru olan kişinin karşılaştığı her aşamadaki bütün kamu personelinin aslında bu konuda bilgili ve bilinçli olması gerekiyor. Dolayısıyla bu eğitimlerin mutlaka hızlanması ve

devam etmesi gerekiyor. Nitekim, toplumda farkındalığı artırmak gerekiyor. Yani bu hususta yapılması gereken çok şey var, yapılacak çok şey var. Tabii, bizim Hükümetimiz de bu konuda ciddi bir kararlılıkla bu işin üzerine gidiyor ancak dediğim gibi, bu bir süreç meselesi, işin maddi boyutu da var. Tabii ki Komisyon olarak bizim görevimiz, tespit yapmak yani nerede aksama var, nerede sıkıntı ve sorunlar var, bunları tespit etmek, bunları rapor hâline getirmek ve bunları ilgilileriyle paylaşmak -ki biz burada Türkiye Büyük Millet Meclisi çatısı altındayız, çözüm üreten bir merciyiz- kanundaki eksiklikleri tespit edip kanuni düzenlemeyi yapmak ve yapılan kanuni düzenlemeler çerçevesinde de bakanlıkların çıkaracağı yönetmelikleri bir an önce çıkarmaları noktasında onlarla istişare hâlinde olmak.

Burada söz almak isteyenler olabilir, beni dinlediğiniz için ayrıca çok teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Soru sormak isteyen arkadaşlarımız var.

Naci Bey, buyurun lütfen.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Sayın Başkanım, sunumunuz için çok teşekkür ederiz.

Son toplantımızda da konuştuğumuz hatırlıyorum, şiddetin sonundaki muhataplarından ziyade, şiddet başlamadan önce önleyebilecek muhatapları da biz karşımıza alıp konuşabilirsek daha faydalı olur diye düşünüyorum. Bunların başında RTÜK geliyor diye konuşmuştuk ve Millî Eğitim Bakanlığı. Buralardan da yetkilileri çağırıp onlarla da görüşebilirsek faydalı olabileceğini düşünüyorum.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Evet, öyle bir konuşma yapmıştık. RTÜK’le olabilir.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Yayınlar, çok şiddet içerikli yayınlar oluyor ve bu yayınları seyreden gençlerin şiddete yönelmemesi mucize.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Tabii basının dili de çok önemli, bu konuda basının kullandığı dil, bunu bir malzeme hâline getirmesi, şiddet mağdurlarının haberlerini sürekli işlemesi, kullanması, özendirici bir dil kullanması.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Hatta, belki de Çalışma, Sosyal Hizmetler ve Aile Bakanlığında... Aile içinde daha çocuk yetiştirilirken onlara kadın sevgisi, büyüklere saygı, küçüklere sevgi -bunlar bize öğretilirdi, artık öğretiliyor mu bilmiyorum- bunları anlatmakta fayda var. Anneye olan sevgi, kadın ne demektir, bunları anlatmak lazım.

Bunun yanı sıra Diyanet İşleri Başkanlığına büyük görev düşüyor. Diyanet İşleri Başkanlığının görevi yalnızca insanları korkutmak değil; aksine, sevdirmek ve ruhlarını yumuşatmak. Bunları teşvik edici neler yapıyorlar ben bilemiyorum.

Teşekkür ederim.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – O zaman, inşallah, toplantılarımızda biz kurumlarımızdan, Adalet Bakanlığı demiştik ama onun yanında, RTÜK’ten de -bunları değerlendirelim- konuşmacılar gelsin, onlardan da bir bilgi alalım, iyi olur.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Tuba Hanım, buyurun.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Sunumunuz için öncelikle çok teşekkür ediyorum, ağızınıza sağlık.

Ben genel anlamda şunu söylemek istiyorum: Burada kadına şiddetle ilgili konuşuyoruz ama toplumun genelinde bir şiddet var. Geçen hafta bir gazeteciye şiddet uygulandı evinin önünde – mahrem- çocuğunun önünde, karısının önünde her tarafı kırıldı ve saldırılar serbest bırakıldı. 14 yaşında oğlum benim “Anne, bunu dövenler serbest mi kaldı?” diye bana sordu. Açıklamam ne olabilir, nasıl bir eğitim verebilirsiniz çocuğunuza bu konuda? Neden serbest kaldı? Yani 6 kişi bir gazeteciye

dövüyor ve biz burada kadına olan şiddetten bahsediyoruz. Ben beyefendiyi gidip hastanede ziyaret ettim, kurtulması gerçekten büyük bir şans. Yani burada kadına şiddette sanatçıların verebileceği mesajdan bahsediyoruz...

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – 6284 sayılı Kanun ve İstanbul Sözleşmesi sadece kadına karşı ve ev içi şiddeti konu alıyor, söylediğiniz konu biraz daha farklı.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Hayır, ben bunu genel anlamda söyledim. Toplumdaki mesajları vermeye kalktığınızda, bu konuda gerçekten, genel anlamda baktığınızda şiddet çok normal bir olaymış gibi algılanıyor şu anda toplumda. Yani işimiz zor bu konuda, sadece onu dile getirmek istedim.

Sağ olun.

BAŞKAN – Buyurun Sayın Kerestecioğlu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Birkaç noktaya değinmek istiyorum.

Teşekkür ediyorum öncelikle, topladığımız için.

Toplantıların çoğunda -bir tanesi hariç- ben de vardım aslında fakat önemli bir noktayı o sırada da atladım. Geçenlerde bir önerge verdim hatta bu konuda. Oy kullanamayan kadınlar var. Yani şiddet gören kadınlar oy kullanamıyorlar. Şimdi, burası Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonu olduğu için bununla ilgili de önlem almamız gerekiyor. İsterseniz o önergeyi bulabilirsiniz ya da iletebilirim de mail'lerinize ama bununla ilgili bir araştırma yapılması gerekiyor. Kaç seçimdir aslında sığınaklarda kalan kadınlar oy kullanamıyorlar. Bununla ilgili teknik birtakım düzenlemeler yapılması lazım.

Ben konukevi demiyorum, sığınak diyorum çünkü gerçekten, diğeri şiddeti yumuşatan bir kavram oluyor. Uluslararası kavramı da öyle, illa uluslararası olduğu için değil ama hakikaten orası bir sığınak ya da sığınma evi daha ziyade.

“Sivil toplum örgütleri gelecek.” dediniz, baştan önerilerimizi yapmıştık alanlar olarak. Mesela, şunlar yapılmalı, bunlar yapılmalı diye epeyce bir öneride bulunmuştuk İstanbul Sözleşmesi'nin uygulanması ve bu Komisyonun çalışmasına ilişkin önerilerde ama çağrılacak insanlarla ilgili de önerilerimizin alınmasını rica ediyoruz. Yani bunu önceden bize de sorarsanız... Mesela, ŞÖNİM'lerden müdürler değil sosyal çalışmacılar gelmeli. İsterseniz, bunları da bir liste hâlinde ben iletebilirim size. Hem isim önerilerimiz var... Yani kadına yönelik şiddete karşı mücadele eden kadın örgütleri gelmeli, yıllardır mücadele eden örgütler var. Ne bileyim, mesela, il göç idaresine bağlı sığınaklarla irtibatlı olan sosyal çalışmacı davet edilebilir çünkü göçmenler de aynı şekilde şiddete maruz kalıyor ve bizzat içinde. İşte, Mor Çatı'yı zaten biliyorsunuz, ben birçok kez söylerim ama KADEM'den olur, İstanbul Sözleşmesi İzleme Platformu gibi birçok kadın örgütünden ve bu alanda basbayağı o davaları takip eden avukatlar var. Cinayetleri Karşı Acil Önlem Grubundan var, Kadın Cinayetlerini Önleyeceğiz Platformundan var, bizzat avukatlar da takip ediyor, onların isimlerini de iletebilirim size ayrıca.

Son olarak bir konuya da dikkat çekmek istiyorum. Kadına yönelik şiddet diyorsak aynı zamanda, Emniyet görevlilerinin uyguladığı şiddete de dikkat çekmek gerekiyor. Yani burada da gerçekten hassas olmak gerekiyor. İnsanların toplantı, gösteri hakkı var, bu, Anayasa'mızca belirlenmiş olan bir hak ama siz o gösterinin, toplantının içeriğine katılmayabilirsiniz, söylemine katılmayabilirsiniz, bu hiç önemli değil, birbirimizden farklı fikirlerdeyiz ama özellikle, mesela, çocukları açlık grevinde olan annelere Emniyet görevlilerince yapılan muamele gerçekten çok ciddi bir şekilde kalbimizi incitiyor. Annenin teröristi olmaz, annenin farklılığı olmaz; hani, tren kazasında çocuğu ölen de annedir, bunun için çıkıp gösteri yapıyorsa iyi muameleyi hak eder, çocuğu ölmesin diye, açlık grevinde olan çocuğu ölmesin diye çıkıp da beyaz tülbindini bağlayıp, başka da hiçbir şey yapamayıp, iki dakika oturup bir açıklama

yapmak isteyen anne de gerçekten asla şiddete uğramamalı. Yani Emniyet görevlilerinin sadece evde şiddete uğrayan bir kadına nasıl davranması gerektiği konusunda değil ama kendilerinin de toplumsal olaylarda -8 Martta da mesela ben üç gün ağrı çektim açık söylemek gerekirse- yani sokakta da aynı şekilde, barışçıl gösteri hakkı diye bir şey olduğunu kabul ederek kadınlara şiddet uygulamaması gerektiği konusunda duyarlı olmamız lazım diye düşünüyorum.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Başkanım, kusura bakmayın, bu mevzu olunca ben direkt söze giriyorum.

Bu hususta, evet, tabii ki şiddetin her türüne mutlaka karşı olmak lazım. Biz sizin önerilerinizi, özellikle, sivil toplum kuruluşları noktasında veya avukatlarla alakalı önerilerinizi alalım. Malum, biliyorsunuz, araya seçimler girdi, hâliyle rahat çalışma ortamımız olamadı. Süremiz de oldukça kısıtlı, bir an önce raporu toparlamak istiyoruz. Dolayısıyla, istediğimiz periyotta ve rahatlıkta bir araya gelemedik ama ilk toplantımızı yaptığımızda da ifade etmiştik, önerilerinizi alacağız ve ona göre biz buraya konukları alacağız. O kapsamda da şimdiye kadar toplantılarımızı yaptık zaten. Bizim derdimiz tespit yapmak yani sıkıntı nerede, sorun var mı, hangi konularda eksiklerimiz var, bunun tespitini yapmak. Dolayısıyla, biz burada herkese, bütün fikirlere açığız ve açık olma gayretindeyiz. Eksiklerimiz mutlaka olabilir, eksiklerimizi de gördüğümüz zaman iletmeniz de ben fayda görüyorum. Ama dediğim gibi, kurumlar noktasında bir çalışma yapmamız gerekiyor, inşallah, bir toplantıda da kurumlarımızı dinleyelim.

BAŞKAN – İmran Bey, buyurun lütfen.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Sayın Başkanım, değerli arkadaşlar; hepinizi saygıyla sevgiyle selamlıyorum.

Gerçekten çok faydalı bilgiler aldık, konunun uzmanlarını dinledik. O uzmanların söylediklerinin özetinden Başkanımız, Vekilimiz tekrar bir sunum yaptılar; faydalandık, bilgilendik, bilinçleniyoruz.

“Burada yasalarla da alakalı söyleyeceğiniz şeyler var fakat vakit alabilir.” dediniz, bence on dakika da o alsın ama yasalarla alakalı şeyleri de ben şahsen burada duymak isterim. İşin eğitim boyutu çok önemli. Eğitimin safhaları var. Eğitimin her döneminde herkese karşı öğretilecek, anlatılacak, gösterilecek şeyler var. Eğitim boyutu çok önemli.

Şiddet kimden gelirse gelsin, kime karşı yapılsın yapılsın şiddet şiddettir ve kötüdür. Bu şiddet bazen kişilerden kişilere oluyor, bazen erkeklerden kadınlara oluyor, bazen kadınlardan erkekler de olabiliyor, hatta evli çiftlerde erkek kadına, kadın erkeğe uygulayabiliyor, baba çocuğuna uygulayabiliyor veya çocuk babasına, annesine uygulayabiliyor şiddeti. Bunların hepsi bu toplumda yaşanıyor ve belki de buz dağının daha görünen kısmı, bir kısmı yansıyor; yansımayan şeyler çok daha fazla, bunu da görüyoruz.

Şiddetin önlenmesinde eğitim boyutu çok önemli olduğu kadar caydırıcılık boyutu da önemli. Toplumda şöyle bir kanaat var: “Şu şuna şiddet uygulamış, bu buna şiddet uygulamış; birkaç gün yatar çıkar.” veya “Buradan da bir şey çıkmaz yani falan falana bu şiddeti uyguladı da netice itibarıyla ne oldu ki?” Demek toplumun da gözlemediği bir şeyler var ki toplumda böyle bir kanaat olmuş. Aslında –sizler de hukukçusunuz- cezada caydırıcılık esas yani bu anlamda cezai konuların da üzerinde bir daha durulması gerekir. Bir ceza eğer caydırıcı değilse, aynı suçların işlenmesi hâlâ devam ediyorsa işin bu yönüne de bakmamız gerekiyor.

Yine, güzel modeller var bu toplumda yani çocuklarına karşı güzel davranışlar sergileyen ana babalar, anne babalarına karşı güzel davranışlar sergileyen çocuklar, eşlerine karşı, kadın tarafından veya erkek tarafından güzel davranışlar sergileyen kesimler; bunlar güzel modeller. Toplum içerisinde

bu insanlar, çevresinde de güzel örnek olarak tanınmışlardır. Bunların araştırılması, bulunması ve bu modellerin değişik vesilelerle insanlara tanıtılması; bir anne baba çocuklarına nasıl güzel model olmuş veya çocuklar anne babalarına karşı davranışlarıyla topluma nasıl güzel model olmuş... Eşler içerisinde birbirlerine, topluma örnek olacak şekilde güzel modeller var; her kesimde var, her yerde var bunlar. Bunların, bu modellerin değişik vesilelerle toplumla, bilhassa gençlerle karşılaştırılması, muhatap edilmesi, hatıralarının veya yaptıklarının anlatılması, alınan sonuçların, güzel sonuçların gösterilmesi ve...

Tarihimizde bizim güzel modeller var. Mesela bu hafta Veysel Karani Haftası'ydı. Anneler Günü'ydü aynı zamanda birkaç gün önce. "Anne sevgisi" denince bizim toplumumuzda ilk akla gelenlerden bir tanesi Veysel Karani'dir. Veysel Karani Haftası'nı da ilan ettik ama Veysel Karani'yi bütün kesimlerde, her bir yerde ne kadar anlatabildik? Yani onun annesine karşı göstermiş olduğu ilgi... Hatta Yemen'den kalkıp gelmiş, Hazreti Peygamber'i (SAV) görmek için gelmiş ama annesine karşı da vermiş olduğu bir randevu var. O randevunun günü biteceği için Medine'ye kadar gelen kişi Peygamber'imizle görüşmeden tekrar dönmüş, annesine gitmiş. Hatta işte o hırkanın -Hırka-i Saadet'te sergileniyor- Peygamber'imiz tarafından Veysel Karani'ye gönderilişinin de sebebi olarak bu gösterilir. Yani "Yemen'den bir kişi kalkıp sizi ziyarete geldi ama annesine karşı vermiş olduğu randevunun vakti bittiğinden, vakti dolacağından sizi göremeden gitti." denince -o günde çok kıymetli bir eşya-abasını -bizim Türkçe tabirimizle- Yemen'e göndermiş. O aba zaman içerisinde intikal etmiş, bir tarihî eser olarak, önemli bir değer olarak günümüze intikal etmiş yani tarihimizden de değerli modellerin insanlara gösterilmesi çok uygun olur diyorum.

Ben herkese saygılarımı sevgilerimi sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler İmran Bey.

Başka söz almak isteyen yoksa Derya Hanım STEM konusunda...

2.- Başta Kız Çocukları Olmak Üzere Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi Konulu Alt Komisyon Başkanı Gaziantep Milletvekili Derya Bakkak'ın alt komisyon çalışmalarına ilişkin bilgi vermesi

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Sayın Başkan, değerli üyeler;

Başta Kız Çocukları Olmak Gençlerin Bilim, Teknoloji, Matematik ve Mühendislik Alanlarına Yönlendirilmesi konulu Alt Komisyonumuz, Türkiye Büyük Millet Meclisi Kadın Erkek Fırsat Eşitliği Komisyonunun 14 Kasım 2018 tarihinde gerçekleştirilen 27'nci Yasama Dönemi İkinci Yasama Yılı 5'inci Toplantısında almış olduğu 7 no.lu Karar'la kurulmuştur.

Kısaca "STEM Alt Komisyonu" olarak adlandırılan Komisyon, 2018 yılının Kasım ayında 2; 2019 yılında ise 3 toplantı gerçekleştirmiştir. Toplantı tarihleri ve içerikleri aşağıdaki gibidir.

28/11/2018 tarihli toplantıda alt komisyon çalışmalarında bilgisine başvurulacak isim ve kuruluşlar hakkında istişare yaptık ve Yasama Uzmanı Gökalp İzmir'in "STEM Politikalarına Yönelmenin Önemi" konulu sunumunu izledik.

16/1/2019 tarihli toplantıda İstanbul Aydın Üniversitesi STEM biriminden Devrim Akgündüz'ün ve Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü'nün temsilcilerinin sunumlarını izledik burada.

Millî Eğitim Bakanlığının şu ana kadar STEM'le ilgili yapmış olduğu çalışmaları, etkinlik olsun, farklı uygulamalar, öğretmen eğitimleri olsun; bu çalışmaları Millî Eğitim Bakanlığından gelen arkadaşlar anlattılar.

14/2/2019 tarihli toplantıda yine aynı şekilde Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü temsilcilerinin sunumuna devam edildi.

20/2/2019 tarihli toplantıda Türkiye Büyük Millet Meclisi Yasama Uzmanı Cengiz Çukur'un "Dünyada STEM Eğitimine Yönelik Politikalar" konulu sunumunda özellikle OECD ülkeleriyle ilgili bilgi aldık burada.

Sayın Başkan, değerli üyeler; bu çalışmalarda STEM'in önemine ilişkin şu konular bizim dikkatimizi çekti özellikle dünya açısından değerlendirdiğimizde... 2015 yılındaki W20 Zirvesi'nin sonuç bildirgesinin 1'inci ve 7'nci maddelerinin açıkça kız çocuklarının STEM alanlarına yönlendirilmesine ilişkin politika geliştirme zorunluluğuna işaret ediyor olması; ülkemizin 2023 ve 2071 hedeflerine ulaşması için dünyanın en büyük ilk 10 ekonomisine girmesinin sağlanması; gelecek yirmi yıl içinde mevcut mesleklerin yüzde 47'sinin yerini bilgisayar ya da başka mesleklerin alacak olması; gelecek on yıl içinde STEM mesleklerinin diğer STEM dışı mesleklere göre yüzde 17 oranında daha fazla artacak olması; şu anda ilköğretimde okuyan öğrencilerin yüzde 65'inin şu anda var olmayan işlerde çalışacak olması; bu alt komisyonun kurularak konunun derinlemesine, incelenmesine neden olmuştur.

Sayın Başkan, değerli üyeler; gerçekten, birçok uluslararası rapor, bu alanda ülkelerin ne kadar büyük çaba sarf ettiklerine yönelik gerçekçi, somut raporlar yayımlamaktadırlar. Dünya Ekonomik Forumu'nun "Geleceğin Meslekleri" raporu, dünya istihdamının yarısına yön veren kişiler tarafından hazırlanmakta ve önemli bir rapor olarak kabul edilmektedir. Türkiye'nin olduğu 15 ülke, bölgedeki değişimi analiz etmiş, bunun sonucunda küresel iş gücünün yüzde 65'ini temsil eden bu pazarda teknolojik gelişmelerin 2020 yılına kadar 5,1 milyon adet işi yok edeceğini belirtmiştir. 2020'de 5,1 milyon işin yok olması demek, söz konusu emek yoğun işler yerine teknoloji ağırlıklı işlerin yaygınlaşması ve ortadan kalkacak iş ve mesleklerle ilgili dolaylı olarak faaliyet gösteren mesleklerin de ortadan kalkacağı sonucunu ortaya çıkarmaktadır.

Aynı rapor 2,3 milyon yeni iş kolunun ortaya çıkacağını ve yeni ortaya çıkacak bu iş kollarının yazılım, donanım, elektronik ve bilgisayarla ilgili alanlar olacağını göstermektedir.

Sayın Başkan, değerli üyeler; ülkemiz genç nüfus yapısıyla bu konularda potansiyeli yüksek bir ülke konumundadır. Başta Cumhurbaşkanlığımız olmak üzere Millî Eğitim Bakanlığımız da bu konularda çok önemli çalışmalar yürütmektedir.

Ülkemizde Aydın, Adıyaman, Hatay, Kayseri, Şanlıurfa, Tokat, Trabzon, Samsun illerinde STEM merkezleri kurulmuş durumdadır. Bunların artırılmasına yönelik olarak da Millî Eğitim Bakanlığımız hızlı bir şekilde çalışmaktadır.

Millî Eğitim Bakanlığı Yenilik ve Eğitim Teknolojileri Genel Müdürlüğü ve Eğitim Teknolojilerini Geliştirme ve Projeler Daire Başkanlığı, bütün okullarda STEM'le ilgili müfredat değişiklikleri, materyal üretimi ve sınıfların STEM çalışmalarına uygun hâle getirilmesiyle ilgili çalışma ve projeler yönetmektedir.

Millî Eğitim Bakanlığı yetkililerinin bizlere yaptığı sunumda, Amerika Birleşik Devletleri'nin STEM alanlarına yönelmesinin sebebinin, bilim, fen, teknoloji, matematik ve mühendislik alanlarında yeterli iş gücünün bulunamaması; verilen eğitimdeki becerilerin geleceğin mesleklerinde ihtiyaç duyulan becerilerle örtüşmemesi olduğu vurgulanmıştır.

Çin ise aşağıdaki 3 nedenle STEM alanlarında çalışmaya yönelmektedir. Fen ve teknoloji alanları, sosyal ve ekonomik kalkınmanın kaynağıdır. Bilimsel yenilik, ekonomik kalkınmanın dönüşümünü hızlandıracaktır. Fen ve teknoloji alanlarındaki bilgi ve beceriler değil aynı zamanda ulusal kültür ve ruhla da yakından ilgilidir.

Avrupa'nın bu alanlara yönelmesinin sebebi ise 4 başlık altında ele alınmaktadır. Avrupa'daki sorunlardan biri, bilişim teknolojileri alanı da dâhil olmak üzere teknik alanda nitelikli iş gücü sorunu; matematik ve fizik alanında bilim insanı sayısının az olması; STEM çalışmalarını tercih eden kadınların oranının düşmesi; öğretmenlerin yeterliliğe sahip olmaması.

“OECD ve STEM” konulu değerlendirme sonucunda ise Sayın Başkan ve değerli milletvekilleri; dünyada STEM alanlarına yönelmedeki duruma bir baktığımızda, OECD ülkelerinde lisans mezunu olanların yüzde 22'sinin, doktora seviyesinden mezun olanların ise yüzde 44'ünün STEM'le ilgili programları bitirmiş olduğunu görmekteyiz.

OECD ortalamalarına göre bilgi ve iletişim teknolojileri alanından mezun olanlar tüm programlar arasında en yüksek istihdam düzeyine sahiptir, yaklaşık yüzde 90 gibi. En fazla istihdam sağlayan ikinci alan ise mühendislikle ilgili bölümlerdir. Yükseköğretimde STEM alanlarında eğitim görenlerin oranına bakıldığında, OECD ortalaması yüzde 27'dir. Türkiye'de ise bu oran yüzde 18'dir. 30 ülkenin katıldığı SCIENTIX (Avrupa Bilim Eğitimi Topluluğu) araştırması sonuçlarına göre, ülkelerin yüzde 80'i STEM eğitiminin yüksek öncelikli veya önemli bir konu olduğunu belirtmiştir.

Ülkelerdeki duruma baktığımızda, Norveç Eğitim Bakanlığı 2002'de “Elbette STEM (STEM of Course)” adlı STEM Stratejisi'ni ilan etmiştir. 2002'den Ağustos 2015'e kadar 4 STEM stratejisi daha ilan edilmiş ve izlenmiştir.

Benzer şekilde Hollanda'nın da 2004'ten beri açık bir STEM eğitim stratejisi vardır. 2004 ve 2010 yılları arasında da kapsayan “Bilim ve Teknoloji Delta Planı” adlı Strateji'de gelecekte yeni icatlara katkıda bulunabilecek becerileri olan çalışanların sayısının artırılması amacıyla fen ve teknoloji eğitiminin desteklenmesi öngörülmektedir.

Fransa'da Eğitim Bakanlığı, 2011'de “İlk ve Ortaöğretimde Fen ve Teknoloji Konularının Teşvik Edilmesi: Okullarda Yeni Bir Fen ve Teknoloji Tutkusu” adlı STEM Stratejisi'ni başlatmıştır.

İsrail'in ulusal öncelikleri arasında STEM eğitimi oldukça önemli bir yerdedir. 2010'da İsrail Eğitim Bakanlığı fen ve teknoloji eğitiminin güçlendirmek için bir stratejik plan hazırlamıştır. Bu plandaki kilit öneme sahip projelerden biri ise “Teknoloji ve Fende Mükemmeliyet Öğrenci Rezervi” adlı programdır.

Estonya'da STEM eğitimi “Estonya Hayat Boyu Öğrenme Stratejisi 2014-2020” adlı Strateji Belgesi'nin önemli bir unsurudur.

İspanya, ulusal STEM eğitimi stratejisi olmayan ülkelerden biridir ancak eğitim kalitesinin geliştirilmesine yönelik 8/2013 sayılı Kanun'da STEM eğitimine ilişkin uyulması gereken şartlar vurgulanmıştır.

Finlandiya'da STEM eğitime “Finlandiya'da Eğitim ve Araştırma Ulusal Gelişim Planı 2011-2016” adlı genel eğitim planında değinilmiştir.

Avustralya'da da öğrencilerin STEM alanlarına ilgisinin azaldığına ilişkin istatistik göstergeleri STEM eğitime yönelimi artırmıştır. İstatistikler ışığında Avustralya'da değişik kurumlar STEM eğitiminin önemini vurgulamak için çeşitli raporlar yayınlamıştır. Bu raporlardan Ulusal STEM Okul Eğitimi Stratejisi, Avustralya'nın 6 değişik eyaletinin millî eğitim bakanları tarafından 2015 yılında onaylanmıştır.

Amerika Birleşik Devletleri'nde STEM bir devlet eğitim politikası hâline gelmiştir. ABD başkanlarından Barack Obama, geleceğin liderliğinin öğrencilerin özellikle STEM alanlarında nasıl eğitileceğine bağlı olduğunu söyleyerek STEM'in ne kadar önemli bir konu olduğunu birçok konuşmasında vurgulamıştır.

Başkan Barack Obama Hükümeti bütçeden öğretmen ve öğrencilerin bu alanlarda eğitimi için milyarlarca dolar kaynak ayırmış, bilim kuruluşları, bilim müzeleri ve merkezleri ile STK'ler bu bütçeye destek olmuşlardır. Öğrencileri STEM becerileriyle donatmak için ayrılan bu bütçe –Beyaz Saray'ın 2016 bütçesidir- 2014, 2015 ve 2016 yıllarında ortalama 3 milyar dolar olmak üzere toplam 9 milyar dolardır.

Bütün bu örnekler ülkemizin en değerli kaynağı olan insan kaynağının doğru yerlere kanaliz edilebilmesinin zorunluluğunu bizlere göstermektedir. Eğer ülke olarak gelişmiş ülkeler içindeki yerimizi korumak istiyor ve bu durumumuzu güçlendirmek, daha ileri seviyelere gelmek istiyorsak bu alanlara yatırım yapmamız, ülke olarak bu alanlara yönelmemiz hayati öneme sahiptir.

Çalışmalarımızda 5 toplantıyı gerçekleştirdik, bu hafta 6'ncı toplantımız ama şöyle yoğun da bir programımız olacak Meclis çalışmalarına bağlı olarak: Bu konuda Millî Eğitim Bakanlığının bir kısmını dinledik. Mesleğe Yönlendirme Birimi ve Rehberlik Birimini daha dinlemedik, o alandaki çalışmalarımız da daha tamamlanmadı. Sanayi ve Teknoloji Bakanlığının yine bu konuda açmış olduğu merkezler var, bunlarla ilgili sunumları alacağız. Yine Gençlik ve Spor Bakanlığının gençlik merkezleri içerisinde açılan deneyap atölyeleri var. Yine bunları Gençlik ve Spor Bakanımız bizimle bir araya gelerek kendisi paylaşmak istiyor, memnuniyetle katılmak istedi toplantımıza. Yine patentle ilgili, TÜBİTAK'la ilgili, YÖK'le ilgili bu konuda neler yapılmış, ihtiyaçlarımız neler, neler yapılması gerek daha iyiye gitmemiz için; bunlar değerlendirilecek. İş dünyasından bu konuya özen gösteren, özellikle kadınların bu alanda yer alması için çalışmalarda bulunan firmalar var, bu firmaları dinleyeceğiz; Ford olsun, Limak olsun birçok firma var. Çok önemli raporlar var, mesela TÜSİAD raporu çok dikkat çekici bir öneme sahip. Bu raporun dinlenmesini burada arzu ediyoruz. KAGİDER'in bir çalışması var, bunları arzu ediyoruz. Yani aslında bizim bir araya geldiğimizde çıkardığımız çok fazla sivil toplum örgütü var, bunları da sıraya koyarak dinlemek istiyoruz. Akademisyenler var bu alanda çalışan, dünyadan gidip örnek alanlar var. Bilim merkezlerini ziyaret etmek istiyoruz, bu konuda çalışan okullara bire bir giderek ziyaretlerde bulunmak istiyoruz bu alanla ilgili. Tabii, alan ve çalışmamız geniş bir boyutta, daha çok başındayız. Güzel şeyler çıkacağına inanıyorum. Bizler de bu çalışmanın sonunda alt komisyonu kurarak bu alanda örnek teşkil edecek bir rapor hazırlayarak bu alanlara yönelik bir yol haritasının belirlenmesine katkıda bulunmayı hedeflemekteyiz.

Bu toplantı için, bir araya geldiğimiz için, birlikte tekrar genel bir beyin fırtınası gibi bu değerlendirmeyi yaptığımız için ben Başkanımıza çok teşekkür ediyorum. Tabii, bu konuda tüm talepleri toplantılarımızda da tekrar gündeme getirip dinlemeye hazırız.

Ben teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Çok teşekkür ederim Derya Hanım, ekibinize, arkadaşlara.

Amerika'da yaptığımız bir görüşmeyi hatırlatmak istiyorum. Oradaki şey bir bütçe ayrılması, mutlaka bir bütçenin ayrılması gerekiyor ki biz STEM alanlarında hızlı yol alalım çünkü yirmi yıl içerisinde mesleklerin yüzde 47'sinin STEM alanlarından oluşacağı hedefi var. Dolayısıyla o alanlarda belki “toplumsal cinsiyete duyarlı bütçeleme” derken belki bunu da konuşmamız gerekli diye düşünüyorum açıkçası.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Zaten buradaki ülkelerin bütçesi ve genelde yapılanları anlatırken bizim de buna benzer bir politika geliştirmemiz ve bununla ilgili bir değerlendirmede bulunmamız gerektiğiyle ilgili belki sonuçta bir rapor çıkacak diye çok detaya girmedim.

BAŞKAN – Bir de Koreliler bizi davet etmişti.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Koreliler davet etti evet, bu arada.

Bir de geçen hafta Gaziantep’te Hacettepe Üniversitesi “STEM Maker Lab”ın Gültekin Hocanın bir çalışması vardı. Aslında Nesibe Aydın Okulları, Millî Eğitim ve Fen Lisesinin ortaklaşa bir çalışmasıydı. Gaziantep Üniversitesi de işin içerisindeydi, o da organizasyonun içindeydi. Bir EXPO, bir fuar çalışması gibi yapmışlardı. Çok ciddi de bir katılım vardı. Ben o toplantıya da katıldım. Gerçekten, bazı çocuklar böyle çok istekli ve becerikli bu konuda. O konuda gerçekten yetenekleri olanlar var ama tüm çocuklara bizim bu konuda bir bilinçlendirme, bir farkındalık yaratmamız gerekiyor, herkesin bu konuyla tanışması gerekiyor. O anlamda da güzel bir fuardı. Bu konuyu da sizinle paylaşmak istedim.

BAŞKAN – Çok teşekkürler

Konuyla ilgili sorusu olan var mı?

İmran Bey, buyurun.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Şimdi Hazreti Ali’nin bir sözü var, diyor ki: “Çocuklarımız geleceğin şartlarına göre yetiştiriniz çünkü onlar bugün için değil gelecek için yaratılmışlardır.” Yani geleceği iyi okumak ve çocuklarımızı geleceğin şartlarına göre yetiştirmek gerçekten çok önemli.

“Müşterisiz meta heder olur.” diye bir söz var, tarihten bize intikal eden bir söz. Yani hayatta karşılığı olmayan bir işe verilen emek boşa giden bir çaba oluyor ve bu, eğitime olan rağbeti de azaltıyor. Geleceği iyi okuyup ona göre bir eğitim planlaması yapılmalıdır. Bu eğitim planlaması yapılmadığından dolayı gençlerimiz ve ülkemiz büyük bir sorunla yüz yüze.

Aldığı eğitimin gereğini uygulayacak alan bulamayan ve çalıştırmak için yeterli uzman arayıp bulamayan meslekler sorunu karşımızda acı bir gerçek olarak durmaktadır. Şöyle diyor uzmanlar: Yeterli enerji ve gereken alanda yeterince yetişmiş insan kaynağına sahip olup bunları yerli yerince kullanan milletler ve ülkeler gelişirler ve ileriye giderler. Yeterli enerji ve yetişmiş insan ama yetişmiş insan da ihtiyaç duyulan alanlarda veya ihtiyaç görülen alanlarda bir eğitim planlamasına göre yetişmiş insanlar.

Burada her kesimden insanları dinliyoruz, gerçekten faydalanıyoruz ama bir de basınıyoruz var. Basın, milletin tercümanı. Basında da kadın haklarıyla, erkek haklarıyla alakalı birçok söz erbabı var; yazıyorlar, çiziyorlar, konuşuyorlar ve hatta bazen de “Biz neden komisyonlara çağrılıp dinlenmiyoruz? Bizim de oralarda söyleyeceğimiz sözler var, netice itibarıyla basın milletin tercümanıdır, bizim de görüşlerimiz alınsa.” diye yakınan kesimler de var. Basından da temayüz etmiş değişik kesimlerden değişik kişilerin Komisyonumuza çağırılması ve dinlenmesi uygun olur diyorum ben, bu teklifi sunuyorum şahsen.

Yurt dışlarına gidişlerde bir teklifim var: Mümkünse, hangi ülkede nasıl bir toplantı yapılacaksa oraya hiç gitmemiş olanlara öncelik verilerek kurayla götürülmesi en adaletli olur diyorum. İktidar ve muhalefet milletvekili arkadaşlarımızdan, bir yerlere toplantıya gidilirken kurayla seçilse adalete uygun olur diyorum.

Ben herkese saygılarımı sunuyorum.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Bu Amerika ziyaretimizde konu başlıklarına göre belirlemiştik. Daha sonra inşallah buna kura sistemi olarak devam ederiz.

Başka söz isteyen arkadaşımız yoksa ben 3'üncü maddeye geçeceğim.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Bir şey sorabilir miyim?

BAŞKAN – Buyurun.

HÜLYA NERGİS (Kayseri) – Bu mevzu çok önemli, planlama çok önemli. Hâliyle geleceği inşa edecek çocuklarımızın doğru mesleklere yönlendirilmesi noktasında, bu konuda bizim yükseköğretim kurumlarımız ne yapıyor, nasıl bir çalışma izliyor? Yani o tespitleri bilmiyorum ben atladım mı? O da önemli bence. Atlamış olabilirim. Onun için bir daha değinirseniz sevinirim.

BAŞKAN – Buyurun Derya Hanım.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Şimdi, YÖK'ü de dinleyeceğiz. YÖK'ün de bir haritası var. O harita bölümünü dinleyeceğiz. Onların da yapmış olduğu çalışmalar var. Şu anda zaten bugünkü... Mesela akademik olarak çalışan bir akademisyenimizin sunumunu dinleyeceğiz. Yine bayağı bir akademisyenimizin bu konuda yükseköğretimde yapmış olduğu çalışmalar var, onları dinleyeceğiz ama genel olarak tüm YÖK'ü de dinleyeceğiz. Ciddi bir çalışma var dinleyeceğimiz bu konuda.

BAŞKAN – Başka söz almak isteyen arkadaşımız yoksa 3'üncü maddeye geçmek istiyorum.

A)GÖRÜŞMELER (Devam)

2.- *Başta kadınlar olmak üzere üretime katılımı artırmaya yönelik kanun teklifi taslağına ilişkin görüşmeler*

BAŞKAN – Biliyorsunuz, bizim şöyle bir çalışma sistemimiz var: Daha önce başlamış işleri, emekleri değerlendirmek. Bunlardan kırsal alanda kadının istihdamının artırılmasıyla alakalı bir raporun kabul edilmesiyle başlamıştık hatırlarsanız.

Şimdi, sadece, tabii, biz raporları hazırladık, söylemek istediğimizi söyledik ve tespit ettik noktasının ötesine taşıyıp kanun teklifi hâline de getirebilmeliyiz biz bunları. Neden? Biz artık bu sistem içerisinde, komisyonlar dâhil olmak üzere, Anayasa Komisyonu, diğer komisyonlar kanun teklifleri hazırlayabiliyor ama biz de kanun teklifleri verebiliyoruz.

Bu noktada, istişareli gitmek kaydıyla, kadınların kırsal alanda ürettikleriyle alakalı coğrafi işaret taşıyan 300'e yakın ürünümüz var ve bu artıyor. Türkiye bu anlamda çok zengin. Üretim montanı, adedi küçük olduğu için rekabet şartları da çok az oluyor. Şimdi, bir tane üretenle bin tane üretenin rekabeti aynı olmadığı için, başta kadınlar olmak üzere, yerli üretimde olan, evinde üreten veya herhangi bir bölgede veya kooperatifte üreten kadınların yolunun açılması ve piyasaya ulaşması sorunu var.

Şimdi, üretiyor, salçasını üretiyor, domatesini üretiyor, bir peynir üretiyor vesaire bir standardın yakalanması, bir de bunun pazara ulaştırılması... Onunla ilgili biz boşlukları, noktaları doldururken Ticaret Bakanlığımıza da bir öneride bulunduk, dedik ki: Bütün bu zincir marketlerde veya satış noktalarında, kadınlarla alakalı, başta kadınlar olmak üzere coğrafi işaret taşıyan ürünlerin oranlarını artıralım. Bizim teklifimiz yüzde 10'du, yüzde 5'e indirildi ve artı onların da istediği bazı şeyler var. Hani doldurulmaması noktasında neler yapabiliriz noktası... İşte kadınlarla ilgili herhangi bir şey taşıdığı zaman yüzde 50 PTT'nin bir indirimi var. Belki biz bunu ileride daha da çeşitlendireceğiz birkaç pilot uygulama yaparak. Mesela Bursa, kooperatif noktasında belli bir noktaya gelmiş, başarılı çalışmaları var. Her köyün kendi içerisinde ürettiği ürünler var. Buradan başlayarak belli bir noktaya gelmiş aralık onu pazara kadar ulaştırıp daha sonra bunu internet tabanlı bir noktaya getirip... Çünkü bir bakıyorsunuz bazı firmalar çalışmalarını yapmış. Ne yapmış? Web sayfası hazırlamış ama gerisi yok yani müşterisi

yok, alıcısı yok, albenisi yok ama yapmışlar mı? Yapmışlar. Biz öyle düşünmüyoruz. Devam eden, çalışan, hakikaten profesyonel anlamda çalışan bir sistem olsun. Puanlama sistemi olabilecek, Mesleki Yeterlilik Kurumu tarafından standartları sağlanan, hayat boyu öğrenme noktalarında Millî Eğitim Bakanlığı tarafından yapılan öğretilerin olduğu... Bu boşlukları da doldurduğumuzda ama mutlaka mesele pazara ulaşma noktasında, eşit rekabet noktalarının sağlanması noktasında biz kadınlarımıza öncelik tanımak noktasında yerli üretici ve yerli üretenleri coğrafi işareti taşıyan ürünlerle ilgili yüzde 5 raflarda yer verilmesi konusunda bir kanun teklifi hazırlamıştık. Bazı düzenlemelerle ilgili onların da talepleri var. Siz de lütfen dikkat edin. Önerileriniz varsa alalım. Zaten bize gelecek. Biz Komisyon olarak da hepimiz imzalarınız imzasını koymak isteyen arkadaşlarımızla. Komisyonumuzda ilk teklifimiz görüşülmüş olacak böylece.

Bundan sonra da biz, gördüğümüz alt komisyon raporlarından çıkacak değişiklikleri veya kanun tekliflerini bu noktada yaparız, bu şekilde neticelendiririz diye düşünüyorum. Sadece rapor hazırladık ama raporun bir etkisinin, bir çarpanının olması gerektiğini düşünüyorum açıkçası. Bu noktada katkılarınız olursa da önerileriniz olursa da onları da değerlendirmek istiyoruz.

Teşekkür ediyorum, sağ olun.

Buyurun.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Canan Hanım, biraz daha anlamaya aslında ihtiyaç var diye düşündüm ben ama belki sorular ışığında daha aydınlatıcı olabilir sizin açıklamalarınız. Siz, kadınlar için özellikle diyorsunuz ama...

BAŞKAN – Eşitlik olgusu.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – ... kanun teklifinde tabii bir ayrımcılık yasağı da olduğu için o şekilde kullanamıyoruz ama bunu biraz daha güçlendirici “dezavantajlı” falan diyerek belki...

BAŞKAN – Belki “kooperatifler” kısmını koyabiliriz oraya, birkaç uygulamada “kadın kooperatifleri” diyebiliriz.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Evet, kadın kooperatifleri...

BAŞKAN – O “kadın”ı da kullanamayacağız belki ama onu istişareyle götürelim. Kooperatifler veya avantajlı...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – “Başta kadın kooperatifi olmak üzere” deyince bir ayrımcılık olmaz, aslında pozitif ayrımcılık da yapılması gereken bir şey zaten 15’inci maddeye göre.

BAŞKAN – 15’inci madde, doğru.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – O yüzden, biraz sanki onun güçlenmesi gerekir gibi geldi. Onun dışında, yüzde 1’den 5’e çıkarılması en azından iyi tabii.

Şeyi anlayamadım ben: Raf tahsisinde bayi işletmeler ile özel yetkili işletmeler bakımından zorunluluk kalkıyormuş ve sadece büyük mağaza ve zincirlere özgüleniyormuş bu yani her ikisinin birden olmasında bir sakınca mı vardı?

BAŞKAN – Rekabet noktasında belki, küçükük bir işletmede...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Onu anlamadığım için soruyorum sadece.

BAŞKAN – Küçükük bir işletmede konması noktasında sıkıntı olabilir veya 3 tane satacağı yerde 30 tane satacağı noktasının işlenmesi noktası.

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Bir de coğrafi işaretli ürünler bakımından mağazanın bulunduğu ilde üretilme zorunluluğu kaldırılıyor ama yöresel ürün bakımından o zorunluluk var. Bunun daha yaygınlaşması için aslında o yöresel ürün yöresel olabilir de başka bir yörede de yine o yöresel ürün üretilemez mi yani daha kapsamını genişleten bir şey olmaz mı diye düşündüm sadece ama bunları tabii teknik olarak anlayanlar daha iyi değerlendirirler, sadece benim gözüme çarpanları söylemek istedim.

Bu kadar yoksa... Olumlu olabilecek bir şey gibi gözüküyor, belki biraz detay çalışmakta fayda olabilir.

BAŞKAN – Bir de uygulamada göreceğiz tabii bazı şeyleri.

Naci Bey, buyurun.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Teşekkür ederim.

Ben de bu kanun teklifinde tam olarak açık olmadığını hissettiğim, kadınların çok daha fazla üzerinde durulup, daha belirgin olması gerektiğini söyleyecektim.

Bu ürünler direkt yöresel ürün üreticisinden mi alınacak yoksa araçlar da satabiliyor mu; o da belli değil sanki.

BAŞKAN – İşte PTT'yle yüzde 50 indirimde anlaştık. Yapmak istediğimiz aslında kadın kooperatifleriyle ilk başta yola çıkıp belli bir yol almışlarla bunun tecrübesini yapıp, birkaç yerde pilot uygulamasını yapıp sonucunu görmek. Neden? Araçları kaldırarak zaten, yapmak istediğimiz bu.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tabii, amaç o zaten.

BAŞKAN – Yapmak istediğimiz bu ama bunların ne kadar işler olduğunu uygulamada göreceğiz gibi görünüyor.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Bir de aracı araya girerse üreticinin kadın olup olmadığı da pek belli olmaz yani onlar kâr amaçlı çalışan...

BAŞKAN – Zaten kazanamayacaktır, doğru söylüyorsunuz. İşte nihai tüketici...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Efendim, bir de senelerce bu marketlerle çok yoğun çalışmış biri olarak tecrübelerimden aktarmak isterim ki bunlar çok acımasızca kâr amaçlı çalışan kurumlar ve “raf parası” diye bir kavram var. Bu raf parası zaten...

BAŞKAN – Broşür parası.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Broşür parası, raf parası...

BAŞKAN – Geriye ödemesine uzun vadeler...

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Pek çok farklı... Bir kontrat imzalatırlar ki onun altından kalkmak hakikaten çok zordur; ki bu insanlar bu kontratı belki de okumadan verecekler. Bunlardan onları korumanın da yollarını aramamız lazım. Bunu belirtmek istemişim.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Muafiyet belki düşünülebilir.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Evet.

Bir de bu yöresel ürünleri üretenler bizim çiftçi kadınlarımız çoğunlukla. Tarımda çalışan nüfusun yarısı kadın ve bu kadınlarımızın ismi “aile işçisi.” “Aile işçisi” kavramı o kadar garip bir kavram ki kadının yaradılışından onlara has özelliği olan hasletleri sömüren bir kavram aslında, ailesine sonsuz verici duygularını sömüren bir kavram. Bu aile işçisinin devletle arasında hiçbir akit yok fakat işsizler ordusu içinde de gözüküyorlar, işçi olarak gözüküyorlar.

Bendenizin sunduğu, sizi de önceden bilgilendirdiğim bir kanun teklifim var. Bu kanun teklifim Meclis Başkanlığı tarafından Komisyonumuza da gönderildi. Buradaki amaç, bu kadınlarımızın bir yasal statüye kavuşturulması ve devletle aralarında bir akit olması; hem kendilerine de aile içinde bir güven sağlamaları. Burada tabii iki şey var: Biri, bu güven, geleceklarını garantiye almak, bir emeklilik şansları olsun, hastaneye gitmekten korkmasın, hastalanmaktan korkmasın, yaşlanmaktan korkmasın; bir de göçü önlemek için. Doğudaki ailelerde o ailenin kadını istemezse kimse onları toprağından edemez. Ben, bir Erzurum Milletvekili olarak bunu çok rahatlıkla söyleyebilirim. Yani batıdaki inanişin aksine kadının önemi doğu ve güneydoğu illerimizde çok yüksektir, aileler içinde çok yüksektir ve sözleri de çok geçerlidir. Bu kanun teklifime hassasiyet gösterilmesini rica ederim.

BAŞKAN – Çalışalım.

MUHAMMET NACİ CİNİSLİ (Erzurum) – Tamamen bu kaynağın, bu “üretim” dediğimiz şeyi yapan insanların statüsünü güçlendirmek için çok halisane duygularla hazırlanmış bir tekliftir. Komisyonumuzun tadilat tekliflerine son derece açığım. Partimizden gitmesi de şart değil. Neticede, ortaklaşa böyle bir kanun teklifi verebilirsek çok memnun olurum.

Biz, burada şöyle bir şey düşündük: 5 büyükbaş hayvanı varsa, 20 küçükbaş hayvanı varsa veya 5 dönümden aşağı toprak ekip biçmiyorsa -bunların hepsinin aynı anda mevcut olması şart değil, herhangi birini haizse bu aile- bu ailenin kadınlarını sosyal güvenlik şemsiyesi altına alalım ve bu, devletimizin Hazinesi için çok büyük bir gider değil ama ekonomimize çok ciddi bir katkı olacaktır, sosyal hayata çok ciddi bir katkı olacaktır ve bu kadınlarımızın da kendilerine olan güvenine çok ciddi bir katkı olacaktır diye düşünüyorum.

Bu konuda heyetimizin hassasiyetini rica ederim.

Teşekkür ediyorum.

BAŞKAN – Sizin hazırladığımız teklif bize Meclis Başkanlığından ulaşmış mı?

ABDULLAH VAHAP DOĞAN – Çıktı alacak arkadaş.

BAŞKAN – Tamam, onun değerlendirelim lütfen.

Buyurun.

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Başkanım, biraz önce de “Bakanlığımızın da bazı talepleri var.” dediniz. Bu yöresel ürünlerin raflara konulmasında, ürün alımlarında direkt marketler muhatap olursa vekilimizin dediği gibi bazı suiistimler olabilir diye düşünüyorum. Yöresel el sanatları noktasında Kültür Bakanlığımızın bir uygulaması vardır, DÖSİM’ler, orada uzmanlar alımları yapıyorlar ve satış mağazaları oluşturuyorlar. Belki Kültür Bakanlığımızın bu noktada böyle bir birimi, uzmanlardan oluşan bir alım ekibi olursa marketlere de belki onlar sunum yapabilir. Bu şekilde de üretici kadınlarımız mağdur olmamış olur diye düşünüyorum.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Buyurun.

ARZU ERDEM (İstanbul) – Teşekkür ederim.

Kıymetli Başkanım, değerli milletvekili arkadaşlarım; bu kanun teklifi önemli, sadece küçük bir değişiklik yapılabilir mi ya da düşünülebilir mi? Ben de bir katkı sağlamak istiyorum.

Şöyle: “Hızlı tüketim malı niteliğinde coğrafi işaretli ürünler ile mağazanın bulunduğu ilde üretilmesi kaydıyla...” Aslında bu, mağazanın bulunduğu ilde de satılması demektir yani orada üretilmesi, orada satılması; hâlbuki bunu tüm Türkiye açısından düşündüğümüzde, örnek veriyorum, Malatya’da bir şey üretti bir kadını, bunu Malatya’daki bir mağazada da satabilmeli, Elâziğ’da

da, diğer illerde de satabilmeli. Bununla ilgili aslında kaynağın bir ilde olması değil kadının elinden çıkması dikkate alınırsa bence daha kapsayıcı, daha kavrayıcı ve aslında geri dönüş noktasında da getirisi olabilecek çünkü şöyle düşünün: Yöresel ürünler İstanbul'da çok tercih ediliyor ama İstanbul'da üretiliyor mu? Aslında daha çok Anadolu'da üretiliyor ama İstanbul'da da satabilmeli kadın bunu diye düşündüm. Bilmiyorum nasıl değerlendirilir, o ibare olmalı olmamalı mı; ona bir bakılabilir diye düşündüm.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkür ederim.

Doğru söylüyorsunuz Arzu Hanım.

Tabii, bunun bir baş kısmı var, ara noktaları var. Kadın destek ofislerinin öncelikle oluşması lazım. Kadınlara nasıl üretim yapılacağı, desteklerin nasıl alınacağı -altında olabilirse, kreşlerinin olduğu-pazar payı gitmesi, standartların oluşturulması; bu son, nihai nokta gibi ama pilot uygulamalardan yola çıkarak, biz o düşündüğümüz zinciri oluşturmadan ne olabileceğine bir bakmak istiyoruz açıkçası.

Katkılarınızdan dolayı teşekkürler Arzu Hanım.

Buyurun Tuba Hanım.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Teşekkürler.

Ben göz hekimiyim ama aynı zamanda turizmciyim. Hep şöyle bakmışımdır: Antalya'da yaşıyorum. Kumluca'da -kendi bölgem açısından söylüyorum- üretilen yöresel ürünleri hep otelcilere, üreticiden alıp direkt otelcilere vermek çok mantıklı olur en azından. Böyle kadın kooperatifleri kurup, marketlerde bu ürünleri satmak daha zor gibi görünüyor ama turizmciler direkt alırlar bunu, çok da turizm yatırımı olduğundan dolayı. Böyle bir kooperatif kurulup bu ürünler direkt otellere de... Turistler çok sever böyle şeyleri. Otelcilerin de bu konuda destek vereceğini düşünüyorum. Bunu sadece bir fikir olarak verdim olabilir diye.

BAŞKAN – Belediyeleri de koymuştuk galiba.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Belediyeler aracılığıyla özellikle düşünmüştüm ben bunu kendi bölgede.

Teşekkür ederim.

BAŞKAN – Teşekkürler.

Derya Hanım...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Başkanım, belediyelerin açtığı tamamen kadınların yaptığı bu ürünlerin satıldığı pazarlar var. Belki onlar da bunun içerisine girebilir dedim yani pazarların içerisine.

BAŞKAN – Onlar zaten satıyorlar. Daha büyük ortamda...

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Evet, daha böyle uygulama hâline gelebilir. Bazı şehirlerde var ama bu. Bakıyorum, mesela Mersin'de çok var ama mesela Gaziantep'de hiç yok, çok az ya da Ankara'da, İstanbul'da da çok dikkatimi çekmedi ama şehirlere bağlılar...

BAŞKAN – Özel pazarlar oluyor. Mesela organik pazarlar oluyor bir günlük.

TUBA VURAL ÇOKAL (Antalya) – Benim seçim bölgede, Manavgat'da her pazartesi o pazar yeri tamamen "Toros Kadınları" diye ayrılıyor ve o pazar yerinde kadınlar o gün kendi yaptıkları ev ürünlerini, reçelleri, hepsini satıyorlar ve turistler o bölgeye indiriliyor, kendileri de alışveriş yapabiliyor. Çok da güzel oluyor yani böyle bir şey marketlerden ziyade çok daha etkin olur diye düşünüyorum. Bu konuda fikir vermek istedim.

Sağ olun.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Belediye kanunlarında değişiklik yapmak lazım, zorunla hâle getirmek...

CEYDA ÇETİN ERENLER (Kütahya) – Belediye yapıyor ama bunu.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Belediyelerin tamamında, bazılarını şimdi arkadaşım söylüyor, arkadaşım la konuşuyoruz, diyor ki: “Ben Mersin’e gidiyorum, çok görüyorum; Antep’e gidiyorum, hiç görmüyorum.” Mersin’de hemen hemen birçok belediye kadınların üretimine karşı duyarlı, onların pazarlanması ve pazara sunulması konusunda destek oluyolar.

Kadınlar arkalarında böyle bir kurumsal destek olmadan yola çıkmakta cesur değiller çünkü birçok katkıya ihtiyaçları var; alan, malzeme, fuar alanı gibi kapalı stantlar, hazır pazar oluşturacak potansiyel alıcı; bunun gibi birçok şeye ihtiyaçları oluyor. O yüzden, arkasında kurumların desteğinin olması çok daha etkili. Öyleyse belediye kanunlarında kadın pazarlarının kurulması ya da bu konuda teşvikler yapılması zorunlu hâle getirilebilir, kooperatifçilik zorunlu hâle getirilebilir.

Bu yönde, aslında Candan Hanım bugün katılamadı, bana 7 tane kanun teklifi göndermiş. Yalnız şu anda görüşmekte olduğumuz şeyle ilgili değil, özellikle şu anda söylediğim şeye bağlı olarak belediye kanunlarında değişiklik yapılmasına ilişkin ve kadının hem üretimini hem istihdama katılımını kolaylaştırıcı, ekonomik bağımsızlığını artırıcı birkaç kanun teklifi var, 7 adet. Dilerseniz okuyayım, dilerseniz, dosya olarak size sunayım size iletmemi istemiş çünkü.

BAŞKAN – Memnun olurum. Candan Hanım’a da geçmiş olsun dilekelerimizi iletin. Onun için katılamadı.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Okumamı mı isterseniz iletmemi mi?

BAŞKAN – Okuyabilirsiniz, süremiz de var, on beş dakikamız var.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Peki.

“3/7/2005 tarihli 5393 sayılı Belediye Kanununda Değişiklik Yapılmasına Dair Kanun Teklifi vermiş.

Gerekçe:

TÜİK’in yapmış olduğu...”

Okursam bayağı uzun olur.

BAŞKAN – Peki, o zaman mail ortamında bizimle paylaşırsanız...

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle: Ben size dosya hâlinde verebilirim, kendisi de paylaşabilir, benim notlarım değil çünkü. Bunu dosya hâlinde vereyim ama genel olarak...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Tespitleri söyleyin isterseniz.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Şöyle yapalım: Madde gerekçeleri var, onları okuyayım isterseniz.

“5393 sayılı Kanun’un belediye görev ve sorumluluklarını düzenleyen 14’üncü maddesine, ‘nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyeler ile büyükşehir belediyeleri yeterli sayıda kreş ve gündüz bakımevi açmak zorundadır.’ ibaresi eklenerek, kadınların istihdama katılımındaki engellerden kreş ve gündüz bakımevi eksikliğinin ortadan kaldırılması amaçlanmaktadır.” Yani bunu öneriyor.

Ayrıca, yine “5393 sayılı Kanun’da, Madde 1- Maddeyle, 5393 sayılı Kanun’un belediye görev ve sorumluluklarını düzenleyen 14’üncü maddesine ‘1163 sayılı Kooperatifler Kanunu 88’inci maddesi hükmüne uygun olarak kurulmuş kadın kooperatiflerini destekler.’ ibaresi eklenerek, belediyelerin

usulüne uygun kurulmuş kadın kooperatiflerini desteklemesi düzenlenmekte, böylece kadın kooperatifçiliğine ve kadın istihdamına belediyelerin desteğinin sağlanması amaçlanmaktadır.” Aşağı yukarı biraz önce söylediğimiz şeyler.

Yine “5393 sayılı Kanun’da değişiklik yapılması yönünde, kanunun ihtisas komisyonlarını düzenleyen 24’üncü maddesi ikinci fıkrasında yer alan kurulması zorunlu komisyonlara ‘kadın erkek eşitlik komisyonu’ ibaresi eklenerek il ve ilçe belediyeleri ile nüfusu 50 binin üzerinde olan belediyelerde kadın erkek eşitliği komisyonunun zorunlu olarak kurulması düzenlenmektedir.” Yani kadın erkek fırsat eşitliği komisyonu kurulmasını zorunlu hâle getirelim diye bir kanun teklifi var.

Ayrıca, 10 bin nüfuslu yerlerde de başka konumda kanun teklifleri düzenlenebilir, daha nüfusu düşük olan yerlerde.

“6964 sayılı Kanun’un odaların görev ve yetkilerini düzenleyen 3’üncü maddesine bir fıkra eklenerek ‘tarımsal alanda kadın girişimcilik merkezlerinin kurulması hedeflenmektedir.’ ibaresinin eklenmesi.

5302 sayılı Kanun’da değişiklik yapılmasına ilişkin kanun, maddede 5302 sayılı Kanun’un ihtisas komisyonlarını düzenleyen 16’ncı maddesi ikinci fıkrasında yer alan kurulması zorunlu komisyonlara ‘toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu’ ibaresi eklenerek il genel meclislerinde toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonunun zorunlu olarak kurulması düzenlenmekte, böylece toplumsal cinsiyet politikalarının yerel yönetimlerde uygulanabilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.

5216 sayılı Kanun’un ihtisas komisyonlarını düzenleyen 15’inci maddesinin ikinci fıkrasında yer alan kurulması zorunlu komisyonlara ‘toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonu’ ibaresi eklenerek, büyükşehir belediyelerinde toplumsal cinsiyet eşitliği komisyonunun zorunlu olarak kurulması düzenlenmekte, böylece toplumsal cinsiyet politikalarının yerel yönetimlerde uygulanabilirliğinin sağlanması amaçlanmaktadır.”

Çeşitli kanunları tarayarak aşağı yukarı aynı amaçla kanun teklifleri...

FİLİZ KERESTECİOĞLU DEMİR (Ankara) – Özellikle belediyelere vurgu yapmış.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Evet.

Aslında çok önemli.

Bence, belediyeler, kadınların görünürlüğü açısından, istihdamı açısından ve ekonomiye katkısı, her bakımdan ilk başvuracakları yer. Bence, belediye kanunlarının özellikle KEFEK yani bizim tarafımızdan taranması, ilgili değişiklikler konusunda ciddi bir çalışma yapılması iyi olur.

“Ek Madde 20- 5510 sayılı Sosyal Sigortalar Genel Sağlık Sigortası Kanunu’na aşağıdaki ek madde eklenmiştir.

Bu kanunun 4’üncü maddesinin birinci fıkrasının (b) bendinde 4 numaralı alt bendi kapsamında olup, işletme büyüklüğü toplam 5 dekar veya altında olan çay ve fındık ürünleri hariç açıkta veya örtü altı ünitelerinde meyve, sebze, süs bitkisi, itri, tıbbi, aromatik bitki yetiştiriciliği yapan kadın üreticilerin genel sağlık sigortası dâhil sosyal sigortalar primleri ve primlerine ait borçları kurumca ödenir.”

Bunu ben dosya hâlinde size sunayım Sayın Başkanım, Sayın Candan Hanım da mail olarak size gönderir.

BAŞKAN – Memnun olurum.

SUZAN ŞAHİN (Hatay) – Özetle size okudum.

BAŞKAN – Teşekkürler Suzan Hanım.

Derya Hanım, buyurun.

DERYA BAKBAK (Gaziantep) – Bir yanlış anlaşılma oldu ya da ben yanlış ifade etmiş olabilirim. Gaziantep'te bu konuyla alakalı pazarlar var da marketlerde yeterince Mersin'deki gibi ürün bulunmadığından bahsetmek istemiştim ama bu pazarların daha çoğaltılması ve hukuki bir zemine oturması da fayda sağlayabilir diye düşündüm.

BAŞKAN – Çok teşekkürler.

İMRAN KILIÇ (Kahramanmaraş) – Mersin'deki, Antalya'daki Toros ürünleri gibi Gaziantep'te de Sof Dağı ürünleri var, bunu da bayanlar pazarlıyorlar.

BAŞKAN – Gündeme dair söz almak isteyen arkadaşlarımız yoksa toplantıyı kapatıyorum.

Katkılarınız için teşekkür ediyorum.

Sağ olun.

Kapanma Saati: 12.51

